



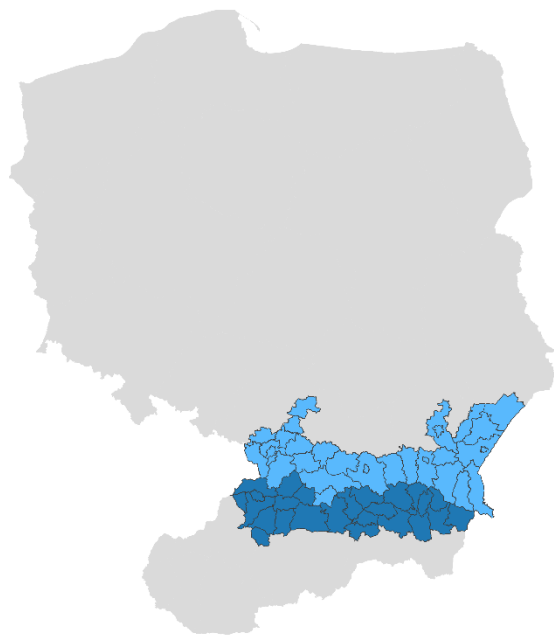
PL-SK

Interreg
Poľsko-Slovensko



Program cezhraničnej spolupráce Interreg Poľsko – Slovensko 2021 – 2027

Návrh – verzia 3.5



Varšava, júla 2021



Zoznam skratiek

Skratka	Celý názov
V+V	Výskum a vývoj
CEP	Centrum európskych projektov
COVID-19	skratka z angl. <i>Coronavirus Disease 2019</i>
EFRR	Európsky fond regionálneho rozvoja
EZÚS	Európske zoskupenie územnej spolupráce
FMP	Fond malých projektov
PS	Pracovná skupina
NO	Národný orgán
IT	Informačné technológie (skratka z angl. <i>information technology</i>)
RI	Riadiaci orgán
EK	Európska komisia
MV	Monitorovací výbor
ZKÚ	Zámorské krajiny a územia
PO	Programová oblasť / pohraničie
OZE	Obnoviteľné zdroje energie
HDP	Hrubý domáci produkt
VP	Vedúci partner
Ramsarský dohovor	bežne používaný skráteneý názov Dohovoru o mokradiach majúcich medzinárodný význam predovšetkým ako biotopy vodného vtáctva (skratka z angl. <i>Ramsar Convention on Wetlands</i>)
RKB	Regionálne kontaktné body
EUSBSR	Stratégia Európskej únie pre región Baltského mora

TEN-T	Transeurópska dopravná sieť (skratka z angl. <i>Trans-European Transport Networks</i>)
EÚ	Európska únia
UNESCO	Organizácia Spojených národov pre výchovu, vedu a kultúru (skratka z angl. <i>United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization</i>)
SpS	Spoločný sekretariát

Obsah

1.	Stratégia spoločného Programu: hlavné rozvojové výzvy a politické reakcie.....	7
1.1.	Programová oblasť (nepovinné pre programy Interreg C).....	7
1.2.	Stratégia spoločného programu: Zhrnutie hlavných spoločných výziev, pričom sa zohľadnia hospodárske, sociálne a územné rozdiely a nerovnosti, spoločné investičné potreby a komplementárnosť a synergické účinky s ďalšími programami financovania a nástrojmi financovania, poznatky získané z predošlých skúseností a makroregionálne stratégie a stratégie pre morské oblasti, ak sa na programovú oblasť úplne alebo čiastočne vzťahuje jedna alebo viaceré stratégie.	8
1.3.	Zdôvodnenie výberu cieľov politiky a špecifických cieľov Interregu, zodpovedajúcich priorít, špecifických cieľov a foriem podpory, ktorými sa v relevantných prípadoch riešia chýbajúce spojenia v cezhraničnej infraštruktúre	33
2.	Priority.....	47
2.1.	Priorita 1. K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie	47
2.1.1.	Špecifický cieľ: Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy	47
2.1.2.	Špecifický cieľ: Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia	55
2.2.	Priorita 2. Prepojenejšie pohraničie	61
2.2.1.	Špecifický cieľ: Rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy vrátane zlepšeného prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobility.....	61
2.3.	Priorita 3. Tvorivé a turisticky atraktívne pohraničie	66
2.3.1.	Špecifický cieľ: Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie	66
2.4.	Priorita 4. Spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia.....	73
2.4.1.	Špecifický cieľ: Posilňovanie inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci, najmä tých, ktoré sú oprávnené riadiť osobitné územie, ako aj zainteresovaných strán	73

2.4.2.	Špecifický cieľ: Budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu „ľudia ľuďom“	78
3.	Finančný plán	84
3.1	Finančné rozpočtové prostriedky podľa roku	84
3.2	Celkové finančné rozpočtové prostriedky podľa fondu a národného spolufinancovania.....	85
4.	Akcie uskutočnené na zapojenie príslušných programových partnerov do prípravy programu Interreg a úloha týchto programových partnerov pri vykonávaní, monitorovaní a hodnotení	86
5.	Prístup k informovaniu o programe Interreg a jeho zviditeľňovaniu (ciele, cieľové skupiny, komunikačné kanály vrátane prípadného dosahu v sociálnych médiách, plánovaný rozpočet a príslušné ukazovatele pre monitorovanie a hodnotenie)	89
6.	Údaje o podpore malých projektov vrátane malých projektov v rámci fondov malých projektov.....	94
7.	Vykonávacie ustanovenia	95
7.1.	Orgány zodpovedné za programy	95
7.2.	Postup na zriadenie Spoločného sekretariátu	96
7.3.	Rozdelenie zodpovedností medzi zúčastnené členské štáty a v náležitom prípade tretie alebo partnerské krajiny a ZKÚ v prípade finančných opráv požadovaných riadiacim orgánom alebo Komisiou	97
8.	Použitie jednotkových nákladov, jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi	99

CCI	[15 znakov]
Názov	[255]
Verzia	
Prvý rok	[4]
Posledný rok	[4]
Oprávnenie od	
Oprávnenie do	
Číslo rozhodnutia Komisie	
Dátum rozhodnutia Komisie	
Číslo rozhodnutia pozmeňujúceho program	[20]
Dátum nadobudnutia účinnosti rozhodnutia pozmeňujúceho program	
Regióny NUTS, na ktoré sa program vzťahuje	
Zložka	

1. Stratégia spoločného Programu: hlavné rozvojové výzvy a politické reakcie

1.1. Programová oblasť (nepovinné pre programy Interreg C)

Odkaz: Článok 17(3)(a), článok 17(9)(a)

Program sa vzťahuje na cezhraničnú spoluprácu medzi Poľskom a Slovenskom. Vypracovala ho poľsko-slovenská pracovná skupina (PS) a experti. PS tvorili zástupcovia:

- regiónov a euroregiónov,
- EZÚS,
- sociálnych a hospodárskych partnerov,
- občianskej spoločnosti,
- štátnej správy na regionálnej úrovni,
- ministerstiev zodpovedných za regionálny rozvoj v oboch krajinách.

Programový dokument vznikol na základe sociálno-hospodárskej analýzy programovej oblasti (ďalej aj ako „PO“ alebo „pohraničie“), analýzy slabých a silných stránok, príležitostí a ohrození jeho rozvoja. Boli v ňom zohľadnené skúsenosti z realizácie programov cezhraničnej spolupráce medzi Poľskom a Slovenskom v rokoch 2007 – 2013 a 2014 – 2020.

PO sa rozprestiera na oboch stranách Karpát. Horské oblasti predstavujú jedinečné bohatstvo pohraničia. Niekedy však obyvateľom pohraničia a turistom sťažujú rýchle a pohodlné cestovanie.

Rozloha PO je viac ako 39 tis. km², z čoho sa takmer 60 % nachádza na poľskej strane.

PO ostáva rovnaké ako v Programe pre roky 2014 – 2020. Vyplýva to z vôle ďalšej spolupráce samospráv a spoločných výziev a potrieb regiónu.

PO zahŕňa:

- v Poľsku – v Sliezskej vojvodstve: subregión Bielsko-Biala a okres Pszczyna v subregióne Tychy; v Malopoľskom vojvodstve: subregióny Osvienčim, Nowy Sącz, Nowy Targ a okres Myślenice v subregióne Krakov; v Podkarpatskom vojvodstve: subregióny Krosno a Przemyśl, okres Rzeszów – mesto a okres Rzeszów v subregióne Rzeszów,
- na Slovensku – Žilinský samosprávny kraj, Prešovský samosprávny kraj a okres Spišská Nová Ves v Košickom samosprávnom kraji.

V roku 2018 dosiahol počet obyvateľov PO takmer 5,2 mil., z ktorých približne 70 % žilo na poľskej strane PO. Väčšina slovenskej časti PO mala hustotu obyvateľstva nižšiu ako je celoštátny priemer (111 osôb/km²). V Poľsku bola západná časť PO zaľudnená viac ako je celoštátny priemer (123 osôb/km²). Na východe PO mali hustotu obyvateľstva nad celoštátnym priemerom v podstate iba podkarpatské mestá s postavením okresov.

1.2. Stratégia spoločného programu: Zhrnutie hlavných spoločných výziev, pričom sa zohľadnia hospodárske, sociálne a územné rozdiely a nerovnosti, spoločné investičné potreby a komplementárnosť a synergické účinky s ďalšími programami financovania a nástrojmi financovania, poznatky získané z predošlých skúseností a makroregionálne stratégie a stratégie pre morské oblasti, ak sa na programovú oblasť úplne alebo čiastočne vzťahuje jedna alebo viaceré stratégie.

Odkaz: Článok 17(3)(b), článok 17(9)(b)

Práce spojené s prípravou Programu Poľsko – Slovensko 2021 – 2027 (ďalej aj ako „Program Poľsko – Slovensko“ alebo len „Program“) sa začali v júni 2019 a boli ukončené Poľsko-slovenská PS v spolupráci s externými expertmi podrobne analyzovala všetky silné a slabé

stránky, príležitosti a ohrozenia PO. Následne vypracovala stromy problémov a stromy cieľov. Zoznam problémov a výziev, ktorým čelí PO je rozsiahly, no spektrum možností rozvoja pohraničia je takisto široké. Vzhľadom na obmedzené finančné prostriedky dostupné pre Program vybrala PS štyri najdôležitejšie témy pre spoluprácu:

- životné prostredie,
- kultúrne a prírodné dedičstvo, cestovný ruch,
- doprava a komunikácie,
- spolupráca inštitúcií a obyvateľov pohraničia.

V rámci týchto tém PS definovala výzvy, ktoré môžu byť efektívnejšie vyriešené v poľsko-slovenskom partnerstve ako keby ich malo Poľsko a Slovensko riešiť samostatne.

Roky 2020 – 2021 sú poznačené pandémiou COVID-19. Nové výzvy, ktoré pandémia COVID-19 priniesla, ovplyvňujú sociálny a ekonomický vývoj PO, prejavujú sa na trhu práce, v cestovnom ruchu, v kultúre, doprave či v cezhraničnej spolupráci.

Socioekonomická situácia v Pohraničí, spoločné výzvy

Opis socioeconomickej situácie v pohraničí je založený na najaktuálnejších štatistických údajoch, dostupných počas prípravy sociálno-hospodárskej analýzy PO (2019 – 2020).

Väčšina týchto údajov pochádza z roku 2018. V prípade absencie údajov boli použité staršie údaje, aj z roku 2016. V porovnaníach sa spravidla zohľadňovalo obdobie 2015 – 2018.

Demografia

Na území PO žije štatisticky mladá spoločnosť (vek do 40 rokov). Vztáhuje sa to predovšetkým na slovenskú časť a južnú časť Malopoľského vojvodstva. V rokoch 2015 – 2018 sa v pohraničí zvýšil podiel obyvateľov v poproduktívnom veku a kleslo percento osôb v produktívnom veku. Nárast podielu obyvateľov v najmladšej predproduktívnej skupine bol zaznamenaný iba v štyroch územných jednotkách v pohraničí: Rzeszow (+0,9 perc. bodu), Žilinský kraj (+0,2 p. b.), subregión Bielsko-Biała (+0,2 p. b.) a Prešovský kraj (+0,1 p. b.).

Saldo vnútornej a vonkajšej migrácie je výrazne záporné v Žilinskom a Prešovskom kraji a aj v mnohých okresoch vo východnej časti PO (v Poľsku). Znamená to, že odliv ľudí z týchto oblastí (do iných vo svojej krajine alebo do zahraničia) je intenzívnejší ako príliv obyvateľov, ktorí sa v pohraničí usídľujú.

V rokoch 2015 – 2018 stúpol počet obyvateľov PO o približne 17,5 tis., no dlhodobé demografické prognózy pre obe krajiny predpokladajú postupný pokles počtu obyvateľov. Sledované a predpokladané budúce tempo poklesu počtu obyvateľov je vyššie v severnej (poľskej) časti PO. Z vypracovaných analýz vyplýva, že do roku 2030 bude obyvateľstvo pohraničia starnúť a že sa toto územie bude postupne vyľudňovať (s výnimkou hlavných mestských centier).

K najväčším výzvam v oblasti demografie patrí:

- obmedzenie odlivu obyvateľov z PO,
- budovanie medzigeneračnej integrácie - to sa týka predovšetkým starších osôb, ktorých podiel bude v rámci populácie pohraničia narastať.

Sociálna oblasť

Školstvo

V posledných rokoch klesá počet žiakov základných škôl. Samotný pokles počtu škôl nie je výrazný. Samosprávy sa snažia prevádzkovať školy aj napriek ich nízkej rentabilite. Časovo náročné dochádzanie do školy obmedzuje rozvojové príležitosti detí (a to aj v prípade, že dopravu zabezpečuje obec).

Väčšina mládeže v PO preferuje všeobecnovzdelávací profil stredných škôl, pretože ho považuje za úvod do štúdia na vysokej škole. Odborné školy boli v oboch krajinách celé roky finančne poddimenzované. V dôsledku toho ponúkali nižšiu úroveň vzdelávania, čo zhoršovalo ich vnímanie zo strany žiakov a rodičov. V posledných rokoch sa kvalita vzdelávania na odborných školách zlepšuje aj v súvislosti z využívaním fondov EÚ. Tieto školy

majú možnosť byť atraktívne pre tých, ktorí chcú získať základy vzdelania pre budúcu profesiu, ale nemajú záujem o štúdium na vysokej škole.

Podiel absolventov vysokých škôl je na Slovensku nižší ako európsky priemer. Poľsko tento priemer výrazne prevyšuje, čo môže byť čiastočne spôsobené väčšou dostupnosťou vysokých škôl na poľskej strane pohraničia. Mnohé z vysokých škôl sú súkromné. Ponúkajú diferencovanú úroveň vzdelávania, čo sa odzrkadľuje napríklad aj vo výsledkoch hodnotenia Poľskej akreditačnej komisie. Poľskí zamestnávateľia vedia, že diplom nie vždy potvrdzuje konkrétne znalosti absolventa. Z tohto hľadiska je v súčasnosti vysokoškolské vzdelanie lepšie hodnotené na slovenskej strane. Diplom z vysokej školy sa na Slovensku naďalej považuje za potvrdenie určitého duševného kapitálu absolventa. Vo všeobecnosti je vysokoškolský uchádzač o prácu hodnotený oveľa lepšie ako ten, kto vysokoškolské štúdium neabsolvoval.

Trh práce

V rokoch 2015 – 2018 sa situácia na trhu práce v rámci PO výrazne zlepšila. Znížila sa celková miera nezamestnanosti. Tento pokles sa najmenej prejavil v skupinách mladých osôb, osôb s najnižším vzdelaním a u dlhodobozamestnaných. Znamená to, že medzi nezamestnanými z týchto skupín a pracujúcimi osobami dochádza k čoraz väčším finančným a sociálnym rozdielom.

V celom pohraničí pozorujeme nedostatočné prispôsobenie kompetencií uchádzačov o prácu a zamestnancov potrebám zamestnávateľov. Chýbajú personálne kapacity pre výkon špecializovaných profesií (predovšetkým v oblasti inovatívnych technológií). Podniky potrebujú kvalifikovaných zamestnancov z rôznych odvetví. Zároveň je na miestnom trhu práce príliš veľa nekvalifikovaných pracovníkov. Mnoho je aj absolventov s humanitno-sociálnym alebo umeleckým vzdelaním. Najmä zástupcovia druhej skupiny často nachádzajú zamestnanie v niektorom z veľkých miest mimo PO napr. v Krakove, Katoviciach alebo v Košiciach.

Východná časť pohraničia sa vyznačuje vyšším podielom osôb ohrozených chudobou a odkázaných na sociálnu starostlivosť. Je to oblasť s významným rizikom socioekonomickej marginalizácie. Neustále sa prehľbuje aj problém nedostatočného sociálneho začlenenia migrantov a národnostných a etnických menšín (napr. Rómov a Ukrajincov). Okrem

problémov na trhu práce, vyplývajúcich napr. z jazykovej bariéry alebo nedostatočných kompetencií, musia títo ľudia prekonávať aj kultúrne rozdiely. Na situáciu na trhu práce v PO mala nepriaznivý vplyv pandémie COVID-19. Jej negatívne následky postihujú predovšetkým obyvateľov pohraničia zamestnaných v cestovnom ruchu, gastronómii, kultúrnych inštitúciách, doprave a ďalších subjektoch zo sektora MSP.

K najväčším výzvam v sociálnej oblasti patrí:

- zosúladenie kompetencií zamestnancov a potrieb zamestnávateľov,
- vytváranie podmienok umožňujúcich osobám v rôznom veku a s rôznym sociálnym postavením získavať potrebné zručnosti a kompetencie.

Hospodárska oblasť

Pohraničie je dynamicky sa rozvíjajúce územie. Hrubý domáci produkt (HDP) v prepočte na jedného obyvateľa je pod úrovňou 75 % priemeru EÚ, avšak rozdiely v úrovni rozvoja sa v pohraničí znižujú. Najlepšie hospodárske výsledky dosahujú severné oblasti PO, predovšetkým Sliezske a Malopoľsko. Tieto oblasti sa vyznačujú vyššou mierou podnikania (chápanou ako vyšší počet podnikov v prepočte na 10 tisíc obyvateľov) ako ostatné časti PO. Severná a západná časť PO je hospodársky lepšie rozvinutá ako južné a východné územia.

Štruktúra podnikov podľa veľkosti alebo podľa druhu vykonávanej hospodárskej činnosti je jednotná v celom pohraničí. Dominujú tu mikro, malé a stredné podniky. Štvrtina celkového počtu podnikov je zameraná na veľkoobchod, maloobchod a servis automobilových vozidiel. Napriek obrovskému prírodnému a kultúrnemu potenciálu predstavujú podniky pôsobiace v oblastiach spojených s cestovným ruchom a rekreáciou iba viac ako 5 % zo všetkých firiem na poľskej strane PO a takmer 14 % na slovenskej strane. V súvislosti s tým sa zdá, že je potrebné zamerať podporu na tento typ subjektov, najmä v súvislosti s krízou v odvetví cestovného ruchu spôsobenou pandemiou COVID-19.

Pohraničie má menší potenciál vo výskumno-vývojovej činnosti (V+V). Najväčšie ľudské zdroje pre oblasť V+V má Malopoľské vojvodstvo a najmenšie stredné Slovensko, kde je zamestnanosť v tomto sektore takmer desaťnásobne nižšia ako v Malopoľsku.

Pravdepodobne väčšina ľudských zdrojov ako aj finančných prostriedkov je umiestňovaná mimo PO (v najrýchlejšie sa rozvíjajúcich regiónoch - Katovice, Krakov). Malopoľsko a Podkarpatská oblasť majú najvyššie hrubé domáce výdavky na činnosť V+V v prepočte na obyvateľa (príslušne 208 EUR a 89 EUR). Pre porovnanie východné Slovensko malo v rámci PO najnižšie hrubé domáce výdavky na činnosť V+V v prepočte na obyvateľa, t. j. necelých 59 EUR. V posledných rokoch stúpa priemerná výška výdavkov podnikov na V+V v prepočte na obyvateľa PO. V Poľsku je toto tempo rastu výdavkov na V+V o čosi rýchlejšie. Západná časť pohraničia má potenciál rozvoja inovatívnych odvetví hospodárstva (napr. IT riešenia sú silne podporované v žilinskom regióne). Rzeszów a okolité mestá sú sídlom mnohých popredných podnikov z leteckého odvetvia. Vo všeobecnosti sa však zdá, že podniky majú obmedzenú vnútornú motiváciu pre činnosť V+V. Orientácia na V+V najčastejšie závisí od externej finančnej podpory.

K najväčším výzvam v hospodárskej oblasti patrí:

- podpora vzniku a rozvoja podnikov z oblasti cestovného ruchu a rekreácie,
- predchádzanie negatívnym následkom COVID-19 predovšetkým v odvetví cestovného ruchu a rekreácie,
- podpora podnikania a podmienok pre rozvoj cezhraničnej hospodárskej spolupráce.

Kultúrne a prírodné dedičstvo a cestovný ruch

Podľa PS má v pohraničí najväčší rozvojový potenciál cestovný ruch. Základom rozvoja cestovného ruchu je jedinečné kultúrne a prírodné dedičstvo nachádzajúce sa na PO.

Kultúrne dedičstvo a prírodné dedičstvo

V pohraničí sa okrem iného nachádzajú:

- dobre zachované súbory pôvodnej vidieckej zástavby a malé mestá,
- zámky, hrady a opevnenia,
- mestské pamiatkové rezervácie,

- múzeá, galérie a knižnice,
- pamiatkové kúpeľné rezervácie,
- skanzeny,
- objekty drevenej architektúry,
- jedinečné príklady zachovanej sakrálnej architektúry,
- iné objekty hmotného dedičstva spojeného s valašskou (pastierskou) kultúrou, archeologické a etnografické artefakty a objekty.

PO je bohatá na objekty kultúrneho dedičstva (rovnako samostatné, ako aj celé komplexy). Spolu je to takmer 11,5 tis. objektov, z čoho 10 je zapísaných do Zoznamu svetového dedičstva UNESCO. Kultivujú sa tradície, kultúra a ľudové remeslo. Pohraničie je preslávené napríklad kožiarskymi výrobkami, výšivkami, drevenými výrobkami a maľbou na sklo. Ľudoví tvorcovia sa venujú okrem iného výrobe ozdôb z krepového papiera, čipkárstvu, keramike a drotárstvu. Pravidelne sa konajú folklórne stretnutia, festivaly ľudovej hudby a podujatia zamerané na propagáciu folklóru, lokálnych produktov a gastronómie. Mnohé pravidelné podujatia majú desaťročia trvajúcu históriu a sú uznávané v Európe i vo svete. Kultúrne dedičstvo je významným dôkazom toho, že na tomto území žili nielen Poliaci a Slováci, ale aj Rusíni, Lemkovia, Židia, Nemci, Valasi, Arméni, Maďari, Rómovia a iné etniká.

Z hľadiska krajinných hodnôt a biodiverzity patrí PO v oboch krajinách k najvzácnejším v celoštátnom meradle. Nachádza sa tu približne 300 území NATURA 2000, ktoré spolu predstavujú takmer 56 % rozlohy PO. V pohraničí je 13 národných parkov a 16 chránených krajinných oblastí, ktoré sa rozprestierajú na približne 26 % územia. Na predmetnom území sú tiež biosférické rezervácie UNESCO a mokrade zahrnuté v Ramsarskom dohovore. Až 48 % územia pohraničia pokrývajú ihličnaté a listnaté lesy. PO je bohatá na pramene minerálnych a termálnych vôd využívaných na liečebné a rekreačné účely. Tieto vody využíva 24 kúpeľov v PO.

Kultúrne a prírodné dedičstvo spájajú hory, ktoré predstavujú významnú časť PO.

Mimoriadne atraktívne sú Vysoké Tatry, Pieniny, Kysucké Beskydy, Sliezske Beskydy, Oravské Beskydy, Żywieckie Beskydy a Nízke Beskydy, Bukovské vrchy, Bieszczady, Malá Fatra, Veľká Fatra, Nízke Tatry. Pre turistov sú atraktívne krásne výhľady, početné údolia, doliny, tiesňavy

alebo prielomy riek a kultúra vychádzajúca z hornatého charakteru PO. Možnosť kontaktu s prírodou, vrátane takej, ktorá nebola dotknutá ľudskou činnosťou, a vysoké kultúrne hodnoty – to všetko predstavuje základ a silu cestovného ruchu v pohraničí.

Cestovný ruch

Ponuka cestovného ruchu v pohraničí je vďaka jeho bohatým a rozmanitým prírodným a kultúrnym zdrojom veľmi pestrá.

Cez PO prechádzajú rôzne tematické cesty, napríklad:

- cesty drevenej architektúry,
- cisterciánska cesta,
- gotická cesta,
- cesta technických pamiatok,
- turistická železničná cesta cez Karpaty,
- cesta pútnických miest a miest náboženského kultu.

Medzi obyvateľmi a turistami sú veľmi populárne turistické cyklotrasy. Počet kilometrov sprístupnených cyklistických trás každoročne stúpa. Cez PO prechádza zo severu na juh Európy trasa EuroVelo 11 (niektoré jej úseky boli vybudované aj z programu INTERREG Poľsko – Slovensko 2014 – 2020).

V pohraničí je populárny napríklad:

- prírodovedný,
- rekreačný,
- kultúrny
- a kúpeľný cestovný ruch.

Turistická sezóna trvá v PO prakticky celý rok. Ubytovacia základňa je pomerne dobre rozvinutá, hoci jej rozmiestnenie nie je rovnomerné. Lokalizácia ubytovacích zariadení je spojená s takými atraktivitami ako napríklad kultúrne pamiatky, krajinné hodnoty a možnosti rekreácie, oddychu a športu. Najviac objektov a ubytovacích miest sa nachádza

v subregióne Nowy Targ a v Žilinskom kraji. Najmenšiu ubytovaciu základňu majú subregióny Tychy, Osvienčim a Przemyśl.

Počet turistov a dĺžku ich pobytu významne ovplyvňuje značka regiónu. Poľské a slovenské samosprávy sú členmi euroregiónov a Európskych zoskupení územnej spolupráce. Usilujú sa o všestranný rozvoj susediacich regiónov, tvorbu nových a rozvoj existujúcich regionálnych značiek cestovného ruchu. Značky spájajú atraktivity a potenciál väčšej geografickej oblasti a vzniká tak integrovaná a rôznorodá ponuka cestovného ruchu. Takouto značkou je značka Beskydy, Tatry, Spiš, Orava a Liptov. Na území Karpatského euroregiónu sa postupne zavádza značka Carpathia. V PO sa rozvíjajú projekty ako „Cesta okolo Tatier“ spolufinancované v rámci poľsko-slovenského programu cezhraničnej spolupráce v rokoch 2007 – 2013 a 2014 – 2020.

V pohraničí vo veľkej miere chýba prepojenie medzi ponukami a produktmi cestovného ruchu. Spolupráca rôznych sektorov a subjektov by mala byť zameraná na vypracovanie spoločných ponúk, vrátane atraktivít a pamiatok prispôsobených potrebám osôb s postihnutím. Jednou z prekážok rozvoja cestovného ruchu je absencia komplexných turistických informácií o kultúrnych a prírodných zdrojoch a bohatých možnostiach trávenia voľného času.

Pandémia koronavírusu

Pandémia koronavírusu má negatívne dopady na odvetvie cestovného ruchu v PO. Následky pandémie najviac postihli podniky zo segmentu hotelierstva, gastronómie, dopravy a s nimi prepojené odvetvia. Vážnym problémom musia čeliť veľké rekreačné strediská a tisíce mikropodnikateľov, ktorí ponúkajú ubytovanie v súkromí, sprievodcovské služby, predaj suvenírov, prepravu osôb a pod. V obchode a službách musela časť prevádzok ukončiť svoju činnosť, ďalšie sú ohrozené úpadkom a ich zamestnanci stratou zamestnania.

Pandémia a s ňou spojené obmedzenia si vynútili presun mnohých foriem aktivít, napr. kultúrnych a vzdelávacích, do virtuálneho prostredia. Kultúrne inštitúcie začali realizovať nové cykly a programy na internete a kultúrne podujatia v on-line forme sa stali každodennosťou.

Presun aktivít do on-line priestoru upriamuje pozornosť na proces digitalizácie prírodného a kultúrneho dedičstva pohraničia a jeho on-line sprístupnenie. Verejnosť má takto prístup ku kultúrnej ponuke, kultúrne inštitúcie realizujú svoju činnosť a kultúrni a kreatívni pracovníci majú možnosť udržať si pracovné miesta.

Izolácia spôsobená pandemickou krízou postihla najmä sociálne vylúčené osoby. V dôsledku pandémie vznikol celý rad nových sociálnych potrieb týkajúcich sa napr. seniorov, osôb s postihnutím a detí využívajúcich distančné vzdelávanie.

K najväčším výzvam v oblasti kultúrneho a prírodného dedičstva a cestovného ruchu patrí stimulovanie hospodárskeho a sociálneho rozvoja, napr. prostredníctvom:

- ochrany a zabezpečenia existujúcich prírodných zdrojov a hmotnej kultúry,
- udržateľného sprístupnenia a propagácie prírodných a kultúrnych zdrojov (vrátane digitalizácie),
- rozvoja siete spolupracujúcich stredísk cestovného ruchu a kultúrnych centier s cieľom vytvoriť a propagovať spoločné produkty a iniciatívy,
- zachovania nehmotnej kultúry,
- zriadenia integrovaných cezhraničných informačných turistických systémov uľahčujúcich prístup k bohatej ponuke pohraničia,
- minimalizácie negatívnych následkov pandémie, najmä v odvetviach spojených s cestovným ruchom.

Životné prostredie

Biodiverzita a vzácne prírodné územia

Pre životné prostredie pohraničia sú charakteristické už spomínané rozsiahle chránené územia NATURA 2000. Tieto územia chránia o. i. biotopy niektorých druhov rastlín a živočíchov ohrozených vyhynutím.

Cez oprávnené územie Programu prechádza niekoľko ekologických koridorov európskeho významu, ktoré plnia dôležitú úlohu v zachovaní biodiverzity. Tie zaisťujú vhodné migračné a potravinové podmienky a útočiská pre zvieratá, umožňujú tiež migráciu rôznych druhov rastlín.

Dôležitú úlohu v zabezpečovaní biologickej rovnováhy plnia lesy. Najväčší podiel zalesneného územia majú horské oblasti. Lesy tvoria v PO z krajinného hľadiska vzácne chránené krajinné oblasti a národné parky atraktívne pre turistov, a súčasne sú aj zdrojom kultúrnych inšpirácií pohraničia.

Kvalita životného prostredia PO si vyžaduje mimoriadnu pozornosť. Z tohto dôvodu je životné prostredie dôležitou tematickou oblasťou, na ktorú sa Program sústreďuje. Životné prostredie treba chrániť a venovať mu potrebnú starostlivosť, umožňujúcu zachovať ho pre súčasné aj budúce generácie. Vhodný manažment tohto bohatstva umožňuje ľuďom jeho bezpečné využívanie. Tomu sa venujú aj inštitúcie spravujúce národné parky, prírodné rezervácie, chránené krajinné oblasti a územia Natura 2000. Pre uvedené inštitúcie zabezpečuje Program prostriedky na spolufinancovanie projektov zameraných na ochranu a zachovanie rastlinných a živočíšnych druhov na územiach zastrešených rôznymi formami ochrany prírody v pohraničí.

Ovzdušie

Významný problém, predovšetkým v severozápadnej časti PO, predstavuje vysoká úroveň znečistenia ovzdušia. Je to viditeľné hlavne v mnohých horských kotlinách, predovšetkým v tých, v ktorých sa nachádzajú mestá. Úroveň znečistenia významne ovplyvňujú okrem polietavého prachu produkovaného priemyslom aj malé zdroje znečistenia, teda znečistenie pochádzajúce z vykurovania domácností tuhými palivami.

Dôležitú úlohu v obmedzovaní znečistenia ovzdušia zohráva uvedomovanie si škodlivosti spaľovania tuhých palív a odpadov. Veľký potenciál pre budovanie spoločenského povedomia majú iniciatívy spočívajúce v občianskej kontrole kvality ovzdušia, napr. Poľský smogový alarm.

Odpadové hospodárstvo

Pohraničie bojuje s problémami spojenými s nakladaním s odpadom. Je potrebné zlepšiť nakladanie s komunálnym odpadom a zvýšiť úroveň recyklácie. Objem recyklovaného odpadu v oboch krajinách je pod priemerom členských štátov EÚ (približne 46 %). Slovensko recykluje 23 % odpadu, a Poľsko 44 %. Miera recyklácie elektronického odpadu je o čosi lepšia. Priemer pre EÚ predstavuje cca 36 %, na Slovensku je to 40 % a v Poľsku 41 %. Z tohto dôvodu je potrebné popularizovať a šíriť myšlienku modelu obehového hospodárstva.

Dôsledky zmeny klímy a krízové riadenie

Meteorologické a hydrologické podmienky – dynamicky sa meniace v dôsledku pokračujúcej zmeny klímy – spôsobujú o. i. obdobia sucha postihujúce predovšetkým severnú (poľskú) časť PO ako aj požiare. V dôsledku prudkých zrážok, najmä tzv. prívalových dažďov, sa v určitých obdobiach v povodiach horských riek nebezpečne zvyšuje hladina vody. Výsledkom sú záplavy a povodne. Zastaraná hydrotechnická infraštruktúra a nedostatočné možnosti zachytávania vody obmedzujú účinné predchádzanie týmto javom.

V Poľsku a na Slovensku sú systémy krízového riadenia odlišné. Rozdiely sa týkajú o. i. predpisov a právomocí v oblasti ochrany obyvateľstva a krízového riadenia v prípade živelných pohrôm. Nesúlad predpisov znižuje výkonnosť a predlžuje čas reakcie záchranných zložiek počas spoločných zásahov v krízových situáciách.

K najväčším výzvam v oblasti životného prostredia patrí:

- ochrana a obnova priaznivého stavu druhov a biotopov,
- udržanie prepojení a zachovanie spojitosti ekologických koridorov,
- environmentálne vzdelávanie a propagácia aktivít zameraných na zlepšenie stavu životného prostredia,
- stimulácia efektívnej spolupráce záchranných zložiek a zmierňovanie dôsledkov zmeny klímy,
- zlepšenie stavu životného prostredia, najmä ovzdušia a povrchových vôd investíciami do infraštruktúry.

Doprava a komunikácie

Doprava a komunikácie predstavujú ďalšie mimoriadne dôležité témy pre poľsko-slovenskú cezhraničnú spoluprácu.

Cestná sieť

Cez PO prechádzajú cestné prepojenia súhrnnej siete TEN-T, diaľnice a rýchlostné cesty, sieť cestných komunikácií národného, regionálneho a miestneho významu. Napriek tomu, že sa cesty neustále rozširujú a modernizujú, cezhraničná cestná infraštruktúra vyžaduje ďalšie vylepšenia. Nedostatočný počet a predovšetkým kvalita miestnych cezhraničných prepojení sťažuje bezproblémovú mobilitu obyvateľov a ďalší rozvoj cestovného ruchu. Zlá kvalita alebo nedostatok spevnených ciest sťažujú využívanie mnohých objektov cestovného ruchu s cezhraničným významom. To, že pri takýchto objektoch chýbajú parkoviská, znamená, že vodiči nútení parkovať svoje vozidlá na nevhodných miestach devastujú prírodné prostredie.

Najslabšie je cestná sieť rozvinutá v subregiónoch Krosno, Przemysł a v Žilinskom samosprávnom kraji.

Neuspokojujúci je tiež stav niektorých mostných objektov a vozoviek ciest. Významným problémom pre celú PO je aj nesúlady technických parametrov ciest. Obmedzenia maximálnej prípustnej hmotnosti vozidiel nad 7,5 t platné pre časť slovenských ciest sťažujú prepravu veľkotonážneho nákladu.

Od roku 2015 možno pozorovať mierne zlepšenie rozvoja cezhraničnej cestnej verejnej dopravy. Zabezpečujú ju však hlavne súkromní prepravcovia, čo limituje jej udržateľnosť a konkrétne spojenia závisia od ich rentability. V roku 2019 bolo spustené prvé cezhraničné spojenie: Bukowina Tatrzańska – Dolný Kubín, spájajúce poľské Podhalie so slovenskou Oravou. Táto iniciatíva vznikla vďaka podpore poľského štátneho Fondu rozvoja autobusovej prepravy a predpokladá financovanie jej prevádzky z prostriedkov regionálnej a miestnej samosprávy.

Železničné prepojenia

V rámci PO sú funkčné tri cezhraničné železničné prepojenia doplnené o sieť vnútroštátnych železničných tratí v smere východ – západ. Jednou z najdôležitejších je železničná magistrála C-E 65 Katowice – Czechowice-Dziedzice – Bielsko-Biała – Zwardoń (štátna hranica) – Skalité

Serafínov – Čadca – Žilina. Táto magistrála patrí k VI. Európskemu dopravnému koridoru, ktorý spája pobaltské štáty s krajinami pri Jadrane a na Balkáne a umožňuje osobnú železničnú dopravu medzi poľskou a slovenskou časťou PO. Druhým dôležitým prepojením je trať Tarnów – Muszyna – Leluchów (štátna hranica) – Čirč – Plaveč – Prešov – Košice. Na úseku Čirč – Košice patrí táto trať k sieti TEN-T. Tretím cezhraničným prepojením je trať Nowy Zagórz – Komańcza – Łupków – Medzilaborce. Všetky tieto trate majú turistický potenciál, pretože prechádzajú malebným pásmom Karpát. V prípade poslednej z uvedených tratí sú to napríklad mimoriadne pekné výhľady na dolinu rieky Oslawa a okolie Lupkovského priesmyku.

Napriek realizovaným investíciám (financovaným z národných prostriedkov, ale aj z iných programov ako je Program cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovensko financovaných zo zdrojov EÚ) je sieť železničnej infraštruktúry naďalej nedostatočná najmä na poľskej strane, predovšetkým v Podkarpatskom vojvodstve. Dôvodom je okrem iného členitosť územia. Nízky počet cestujúcich (hlavne mimo turistickej sezóny) je príčinou nízkej rentability železničných spojení. Na slovenskej strane, najmä v jej západnej časti, je situácia trochu lepšia. Fungujú tu pohodlné železničné prepojenia s Bratislavou a hlavnými slovenskými centrami cestovného ruchu. Pre zaistenie efektívneho využitia existujúcich vlakových spojení môžu byť užitočné informačno-propagačné aktivity. Vzhľadom na obmedzenú železničnú infraštruktúru nie sú železnice schopné uspokojiť dopravné potreby turistov v plnom rozsahu. Napriek tomu by mala byť prezentovaná ako atraktívna alternatíva cestnej dopravy (napr. na jednodňové, výlety do okolia spojené s poznávaním krajiny počas cestovania). Obyvateľom PO treba zdôrazňovať výhody využívania železničnej dopravy (napr. zníženie smogu v mestách, vyhýbanie sa dopravným zápcham spôsobeným cestovným ruchom a tranzitom). Spoločné propagačné aktivity môžu zvýšiť úroveň využívania existujúcich cezhraničných železničných prepojení.

Je potrebné zdôrazniť, že pandémia COVID-19 negatívne ovplyvňuje aj verejnú dopravu (cestnú a železničnú). Boli zavedené obmedzenia týkajúce sa cestovania hromadnou verejnou dopravou. Ľudia sa snažili obmedzovať vzájomný kontakt. V rámci možností si najčastejšie vyberali cestu súkromným autom, na bicykli a na kratších vzdialenostiach dokonca aj peší presun. Výsledkom bolo dočasné zastavenie dopravných spojov. Z tohto

dôvodu je potrebné dopravný sektor považovať za jedno z odvetví hospodárstva, ktoré pocítilo následky pandémie veľmi výrazne.

Digitálna dostupnosť

V súlade s Border Orientation Paper pre poľsko-slovenské pohraničie (Európska komisia, máj 2019), sa PO z hľadiska dostupnosti digitálnych služieb nachádza pod priemerom EÚ, ktorý predstavuje 68 %. Poľsko dosahuje v tejto oblasti trochu lepšie výsledky ako Slovensko: 63 % vs. 53 %. V mnohých častiach oprávneného územia je problémom nedostatočná kapacita a rýchlosť telekomunikačných sietí. Klesá počet hlavných telefonických prípojok v prepočte na 1000 obyvateľov, čo zrejme súvisí s rozvojom mobilných telefónnych sietí a s bezdrôtovým pripojením k informačným zdrojom. Veľmi dôležitým faktorom umožňujúcim riadne využívanie informačných technológií je prístup na internet. V poľskej časti pohraničia má prístup na internet viac ako 86 % domácností. Táto hodnota je zhodná s celoštátnym priemerom. V slovenskej časti PO je prístup na internet diferencovaný a predstavuje 41 % v Žilinskom kraji, 56 % v Prešovskom kraji a 51 % v Košickom kraji. Priemer pre Slovensko predstavuje 54 %.

Treba však zdôrazniť, že mobilný internet sa charakterizuje nižšími rýchlosťami prenosu dát ako drôtové pripojenia a horšou odolnosťou proti pôsobeniu atmosférických podmienok, zároveň môže byť jeho používanie limitované problémom s dostupnosťou signálu (pomerne častým v horských oblastiach). Z tohto dôvodu nemusí sprístupnenie mobilného internetu znamenať nárast jeho efektívneho využívania.

V oboch krajinách, a predovšetkým v severnej (poľskej) časti PO, je viditeľná nízka miera využívania internetu v kontaktoch s orgánmi verejnej správy. Iba 31 % obyvateľov v poľskej časti PO používa internet na tento účel. V slovenskej časti je situácia lepšia, pretože v kontaktoch s orgánmi verejnej správy využíva internet 47 % obyvateľov. Priemer v členských štátoch EÚ je 49 %.

K najdôležitejším výzvam v oblasti dopravy a komunikácií patrí:

- modernizácia ciest a existujúcich cezhraničných lokálnych a regionálnych prepojení s cieľom zlepšiť dostupnosť pohraničia a prístup k atraktivitám cestovného ruchu s cezhraničným významom,

- vyvíjanie iniciatív v prospech využívania verejnej cestnej a železničnej dopravy,
- činnosť zameraná na zmiernenie právnych prekážok týkajúcich sa dopravy medzi Poľskom a Slovenskom.

Spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia

Spolupráca medzi obyvateľmi PO a inštitúciami, ktoré pôsobia v pohraničí, zohráva hlavnú úlohu v budovaní vzájomnej dôvery a upevňovaní poľsko-slovenských vzťahov. Obyvatelia a inštitúcie v pohraničí navzájom spolupracujú už mnoho rokov. Ešte pred vstupom Poľska a Slovenska do EÚ bolo veľa cezhraničných iniciatív a malých infraštruktúrnych projektov podporovaných z prostriedkov programu Phare CBC.

Samosprávy, združenia samospráv ako aj sociálni a hospodárski partneri spolupracujú v rámci euroregiónov. V pohraničí pôsobí Euroregión Beskydy (Poľsko – Česká republika – Slovensko), Euroregión Tatry (Poľsko – Slovensko) a najväčší – Karpatský euroregión (Poľsko – Slovensko – Ukrajina – Maďarsko – Rumunsko). Poľské časti euroregiónov sú zapojené do implementácie Fondu malých projektov (FMP) už od obdobia predvstupových programov.

Mikroprojekty sú z finančného hľadiska pomerne malé cezhraničné iniciatívy. Umožňujú spoluprácu predovšetkým menším organizáciám, o. i. v oblasti:

- organizácie spoločných poľsko-slovenských podujatí, na ktorých sa zúčastňujú miestne komunity na oboch stranách hranice,
- organizácie workshopov a školení,
- spoločnej cezhraničnej propagácie, napr. kultúrneho dedičstva, ochrany životného prostredia, pracovných ponúk,
- realizácie malých investícií s cezhraničným významom.

Mnohé mikroprojekty sú priamo určené pre obyvateľov pohraničia. Miestne komunity na poľskej a na slovenskej strane PO zintenzívňujú vďaka mikroprojektom kontakty, budujú a upevňujú spoločnú identitu. Je to možné aj vďaka:

- výučbe jazyka susednej krajiny,
- spoznávaní a udržiavaní tradícií,

- učeníu sa miestneho remesla,
- spoznávaniu dejín pohraničia,
- spoločnému tráveniu času.

V PO pôsobia tiež dve Európske zoskupenia územnej spolupráce (EZÚS): TATRY a TRITIA. EZÚS majú cezhraničný charakter a právnu subjektivitu. Môžu manažovať finančné prostriedky pochádzajúce z európskych fondov. Euroregióny a EZÚS realizujú projekty prispievajúce k sociálnemu a hospodárskemu rozvoju pohraničných oblastí.

Cezhraničná spolupráca medzi inštitúciami v pohraničí sa realizuje aj v rámci štandardných projektov. Najviac sú do cezhraničnej spolupráce zapojené verejné inštitúcie. Vznikajú iniciatívy organizované vzdelávacími, kultúrnymi inštitúciami a zástupcami záchranných zložiek ako hasičský zbor, hraničná polícia alebo zdravotnícka záchranná služba. Realizované projekty sa týkajú napríklad:

- budovania a upevňovania sociálnych väzieb,
- realizácie vzdelávacích a kultúrnych iniciatív,
- ochrany a propagácie miestnych pamiatok a atraktivít cestovného ruchu,
- bezpečnosti,
- aktivít na zlepšenie široko chápanej kvality života obyvateľov pohraničia.

Uvedené formy spolupráce (štandardné projekty a mikroprojekty) boli a sú spolufinancované v rámci jednotlivých programových období z prostriedkov poľsko-slovenského programu cezhraničnej spolupráce INTERREG (2004 – 2006, 2007 – 2013, 2014 – 2020). Každý cezhraničný projekt sa pripravuje a implementuje v poľsko-slovenskom partnerstve. Spoločné projekty upevňujú už existujúce partnerstvá a prispievajú k vzniku nových.

Napriek dobrej spolupráci inštitúcií a obyvateľov PO je potrebné vynaložiť ešte mnoho úsilia v oblasti zmierňovania prekážok vyplývajúcich z právnych a administratívnych rozdielov alebo rozdielnych postupov platných v Poľsku a na Slovensku.

V niektorých oblastiach, napr. počas záchranných zásahov v krízových situáciách, komplikujú cezhraničnú spoluprácu chýbajúce pravidlá pre koordináciu takýchto zásahov na území pohraničia.

Pandémia koronavírusu má negatívny dopad na rozvoj cezhraničnej spolupráce. Sťažila realizáciu prebiehajúcich projektov aj tvorbu nových projektov. Týka sa to predovšetkým aktivít v oblasti vzdelávania, kultúry a posilňovania sociálnych väzieb.

K najväčším výzvam v oblasti spolupráce medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia patrí:

- zmierňovanie administratívnych a právnych prekážok pre cezhraničnú spoluprácu,
- stimulovanie ďalšej cezhraničnej inštitucionálnej spolupráce,
- upevňovanie a posilňovanie sociálnych väzieb v pohraničí a vzájomnej dôvery.

Výber hlavných oblastí intervencie

Poľsko-slovenská PS vybrala štyri kľúčové oblasti podpory pre Program v rokoch 2021 – 2027. Sú to:

1. K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie

Táto oblasť realizuje predpoklady druhého cieľa politiky EÚ Prechod z ekologickejšieho, nízkouhlíkového hospodárstva na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, predchádzania rizikám a ich riadenia a udržateľnej mestskej mobility. Program bude podporovať dva špecifické ciele:

- štvrtý cieľ – Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy,
- siedmy cieľ – Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia.

2. Prepojenejšie pohraničie

Táto oblasť realizuje predpoklady tretieho cieľa politiky EÚ Prepojenejšia Európa vďaka posilneniu mobility. Program bude podporovať druhý špecifický cieľ – rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej

a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy vrátane zlepšeného prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobility.

3. Tvorivé a turisticky atraktívne pohraničia

Táto oblasť realizuje predpoklady štvrtého cieľa politiky EÚ Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv. Program bude podporovať šiesty špecifický cieľ – Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie.

4. Spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia

Táto oblasť realizuje predpoklady špecifického cieľa programov Interreg Lepšia správa spolupráce.

Program bude podporovať tieto akcie:

- prvá - posilňovanie inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci, najmä tých, ktoré sú oprávnené riadiť osobitné územie, ako aj zainteresovaných strán (akcia a),
- tretia - budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu „ľudia ľuďom“ (akcia c).

Skúsenosti využité počas prípravy Programu

V rámci procesu definovania prioritných tém spolupráce pre roky 2021 – 2027 poľsko-slovenská PS zohľadnila:

- sociálno-hospodársku analýzu pohraničia,
- silné a slabé stránky, príležitosti a ohrozenia rozvoja PO,
- skúsenosti s realizáciou poľsko-slovenského Programu cezhraničnej spolupráce v rokoch 2007 – 2013 a 2014 – 2020,
- výsledky prieskumov u potenciálnych prijímateľov Programu Poľsko – Slovensko 2021 – 2027,
- zhodnotenie skúseností,

- dostupné finančné prostriedky, ktoré bude mať Program cezhraničnej spolupráce Poľsko – Slovensko 2021 – 2027 k dispozícii,
- iné programy dostupné pre Poľsko a Slovensko (financované z prostriedkov EÚ).

Sociálno-hospodárska analýza a SWOT analýza

PS v spolupráci s externými expertmi vypracovala sociálno-hospodársku analýzu PO. Analýza je zameraná na dôležité oblasti života obyvateľov pohraničia a poľsko-slovenskú cezhraničnú spoluprácu. Sú v nej tiež uvedené hlavné výzvy, ktorým musí čeliť PO a možný rozsah podpory v rámci Programu.

Analýza upriamuje pozornosť na prírodné a kultúrne dedičstvo, ktoré je najväčším bohatstvom pohraničia. Tieto zdroje vyžadujú ďalšiu ochranu, propagáciu a udržateľné využívanie v prospech cestovného ruchu. Okrem toho je nevyhnutný rozvoj siete cestnej dopravy. Výstavba nových a predovšetkým modernizácia už existujúcich ciest by mala uľahčiť obyvateľom mobilitu v PO. Návštevníci sa budú môcť pohodlnejšie a rýchlejšie dostať k atraktivitám cestovného ruchu v pohraničí. Analýza kladie tiež dôraz na význam ďalšieho rozvoja poľsko-slovenskej spolupráce. Podstatné je, aby sa táto spolupráca realizovala na rôznych úrovniach. Spojenie týchto foriem spolupráce by malo vytvoriť trvalé väzby medzi obyvateľmi pohraničia a posilniť vzťahy medzi poľskými a slovenskými inštitúciami.

Skúsenosti s realizáciou Poľsko-Slovenských programov

PS zohľadnila aj skúsenosti z cezhraničnej spolupráce medzi Poľskom a Slovenskom v rokoch 2007 – 2013 a 2014 – 2020. Od roku 2007 mali prijímatelia najväčší záujem o aktivity v oblasti ochrany kultúrneho a prírodného dedičstva a zlepšenia dopravnej dostupnosti územia pohraničia. Dopyt po investíciách do cezhraničnej cestnej infraštruktúry presahuje dostupné prostriedky. V programovom období 2014 – 2020 bola dodatočne na cestné projekty presunutá časť nevyčerpaných prostriedkov pôvodne určených na multimodálnu dopravu a vzdelávanie. Záujem je aj o projekty zamerané na ochranu biodiverzity a propagáciu potenciálu cestovného ruchu. V rokoch 2007 - 2013 a 2014 – 2020 sa realizovali mikroprojekty v rámci strešných projektov, ktorých správcami boli poľské strany

euroregiónov a slovenské vyššie územné celky. Vďaka skúsenostiam získaným počas realizácie mikroprojektov sa môžu inštitúcie a rôzne organizácie úspešnejšie uchádzať o väčšie finančné prostriedky dostupné v štandardných projektoch. Úspešné ukončenie mikroprojektu a dobrá spolupráca so zahraničným partnerom je často dôvodom pre realizáciu ďalších spoločných iniciatív.

Doterajšími výsledkami realizovaných projektov je o. i. vytýčenie alebo označenie viac ako 3 700 km cezhraničných turistických chodníkov, obnova viac ako 110 objektov kultúrneho dedičstva a modernizácia alebo výstavba takmer 350 km ciest. V rokoch 2007 – 2013 a 2014 – 2020 zrealizovali partneri z Poľska a zo Slovenska viac ako 190 štandardných projektov a 1 100 mikroprojektov.

Investície v oblasti prírodného a kultúrneho dedičstva, cezhraničnej dopravnej dostupnosti a životného prostredia boli na základe výsledkov dotazníkového prieskumu realizovaného v roku 2019 medzi členmi PS označené ako prioritné. Tieto oblasti sa tiež často uvádzali v dotazníkovom prieskume (v roku 2020) realizovanom medzi potenciálnymi žiadateľmi Programu. Podobne ukázal veľký záujem o tieto oblasti aj dotazníkový prieskum realizovaný na prelome rokov 2020/2021, reflektujúci vplyv pandémie na možnosť predkladania žiadostí o poskytnutie finančných príspevkov v rámci vybraných oblastí podpory Programu.

Zhodnotenie skúseností

Zaujímavé sú aj príklady zhodnotenia skúseností a prepojení medzi projektmi Interreg Poľsko – Slovensko a projektmi realizovanými v rámci iných programov. Poľské a slovenské inštitúcie v pohraničí sa aktívne zapájajú do širších partnerstiev v nadnárodných, medziregionálnych, národných a regionálnych programoch. Výsledky takýchto projektov sa využívajú pri plánovaní aktivít v pohraničí a predstavujú cenný prínos pre ich väčšiu súdržnosť.

Príkladom zhodnotenia aktivít implementovaných v pohraničí je projekt CRinMA, ktorý získal finančný príspevok v rámci programu Interreg Europe 2014 – 2020. Jeho cieľom je zaistiť väčšiu podporu a ochranu cezhraničných horských oblastí a ich kultúrnych zdrojov. Jednou z aktivít pre zlepšenie regionálnych politík je vypracovanie odporúčaní pre programy Interreg na roky 2021 – 2027 vrátane Programu Poľsko – Slovensko. Skúsenosti partnerov projektu vychádzajú z programov Interreg V-A 2014 – 2020 realizovaných v horských oblastiach, ktoré

28
Tento dokument je v súlade s princípmi prístupnosti

patria k nasledujúcim štátom: Poľsku, Slovensku, Španielsku a Portugalsku (POCTEP) a Francúzsku a Taliansku (ALCOTRA).

Iným príkladom zhodnotenia skúseností v pohraničí sú projekty vytvárajúce úseky cyklotrás a s nimi prepojené atraktivity cestovného ruchu v rámci „Cesty okolo Tatier“. Prvé z týchto aktivít boli financované z programu Phare CBC ešte pre vstupom Poľska a Slovenska do EÚ. Ďalšie etapy boli realizované nielen v rámci cezhraničných programov (Interreg PL-SK), ale aj v rámci regionálnych programov (napr. Malopoľský regionálny operačný program 2007 – 2013, Regionálny operačný program Malopoľského vojvodstva 2014 – 2020, Systém podpory euroregionálnych aktivít (SPERA) 2007 – 2008, verejná úloha v oblasti cestovného ruchu Maršalkovského úradu Malopoľského vojvodstva s názvom „Pohostinné Malopoľsko“ 2017, 2019, 2020). V rámci týchto programov bola vypracovaná dokumentácia jednotlivých investičných etáp, boli vybudované úseky cyklistických chodníkov a ich napojenia. Spolufinancovaná bola aj výstavba obslužných miest cyklistov a rozšírenia atraktivít historickej, kultúrnej a prírodnej povahy v blízkosti cesty.

Doplnením a rozšírením projektu „Trasa valašskej kultúry“ realizovaného z prostriedkov Programu Poľsko – Slovensko 2014 – 2020 je projekt „Trasa valašskej kultúry v poľsko-ukrajinskom pohraničí“ spolufinancovaný v rámci programu Poľsko – Bielorusko – Ukrajina 2014 – 2020. Trasa valašskej kultúry je medzinárodnou kultúrnou cestou, ktorá propaguje a chráni miestne historicko-kultúrne dedičstvo. Oba tieto projekty realizujú spoločný cieľ – obnovu pastierskych tradícií a vytvorenie integrovaného produktu cestovného ruchu, ktorý bude popularizovať valašskú pastiersku kultúru poľsko-slovensko-ukrajinského pohraničia.

Dostupné finančné prostriedky

Počas prípravy Programu PS zohľadnila nižšiu finančnú alokáciu pre Program v porovnaní s programovým obdobím 2014 - 2020. Rozpočet Programu predstavuje 129,3 mil. eur z EFRR, pričom v období 2014 – 2020 to bolo 178,5 mil. eur z EFRR. Z tohto dôvodu sa PS sústredila na výzvy, ktorým bude možné v rámci cezhraničnej spolupráce čeliť efektívnejšie. Časť problémov pohraničia uvedených v sociálno-hospodárskej analýze bude vyriešená alebo zmiernená vďaka aktivitám financovaným z národných prostriedkov a z iných programov financovaných EÚ.

Súlad so strategickými dokumentmi

Program zohľadňuje strategické ciele Stratégie EÚ pre región Baltského mora (EUSBSR) a Stratégie EÚ pre Dunajský región (Dunajská stratégia). Aktivity podporované v rámci Programu sú zhodné s cieľmi oboch stratégií. Avšak vzhľadom na jeho lokálny dosah a relatívne malý rozpočet môže mať Program minimálny dopad na realizáciu cieľov oboch stratégií

Program podporuje hlavné ciele Územnej agendy 2030: Spravodlivú Európu a Zelenú Európu z hľadiska propagácie perspektív rozvoja všetkých oblastí a spoločností a ochrany životného prostredia. Program je zhodný predovšetkým s prioritou 1c: *Integration beyond borders: easier living and working across national borders* – propaguje úlohu stabilnej cezhraničnej, nadnárodnej a medziregionálnej spolupráce v oblasti rozvoja trhu práce, mobility a spolupráce medzi inštitúciami. Okrem toho je prioritou programu „K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie“ prepojená s prioritou 2a tejto agendy: *Healthy environment: better ecological livelihoods, climate-neutral and resilient towns, cities and regions*. Týmto spôsobom Program podporuje aktivity zamerané na adaptáciu na zmenu klímy, krízové riadenie, ochranu biodiverzity a starostlivosť o prírodné a kultúrne dedičstvo Európy.

Program je v súlade aj s návrhom Makroregionálnej stratégie pre Karpatský región. Jej hlavným cieľom je posilniť konkurencieschopnosť a atraktívnosť Karpatského makroregiónu s využitím jedinečného prírodného a kultúrneho dedičstva a vnútorného rozvojového potenciálu. Tento cieľ bude dosiahnutý prostredníctvom podpory troch prioritných oblastí: Konkurencieschopné Karpaty, Zelené Karpaty a Súdržné Karpaty. Aktivity naplánované v Programe v rámci priority „K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie“ sú v súlade s II. prioritnou oblasťou: Zelené Karpaty; aktivity v rámci priority „Prepojenejšie pohraničie“ spadajú do III. prioritnej oblasti: Súdržné Karpaty a prioritou „Tvorivé a turisticky atraktívnejšie pohraničie“ sa spája s I. prioritnou oblasťou: Konkurencieschopné Karpaty.

Stratégia v plnej miere nadväzuje na Karpatský dohovor. V tomto dokumente sa štáty zaviazali uplatňovať komplexnú stratégiu a spolupracovať v oblasti ochrany a trvalo

udržateľného rozvoja Karpát, okrem iného s cieľom zlepšiť kvalitu života, posilniť miestne hospodárstvo a komunity, ako aj ochranu prírodných hodnôt a kultúrneho dedičstva.

Program je zhodný aj s Konceptiou územného rozvoja Slovenska (KURS). KURS je základným strategickým dokumentom pre oblasť územného rozvoja krajiny. Definuje hlavné smery rozvoja, centrá rozvoja a úlohu hlavných centier osídlenia, určuje tiež rozvojové osi.

Program je v súlade so stratégiami regionálneho rozvoja Podkarpatského, Malopoľského a Sliezskeho vojvodstva: Stratégiou rozvoja vojvodstva – „Podkarpatské vojvodstvo 2030“, Stratégiou rozvoja vojvodstva – „Malopoľsko 2030“ a Stratégiou rozvoja Sliezskeho vojvodstva „Sliezske 2030“. Predpokladá sa súlad Programu aj so vznikajúcimi (stav k júlu 2021) tromi programami rozvoja Žilinského, Prešovského a Košického samosprávneho kraja (Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja kraja) na roky 2021 – 2027. Týka sa to predovšetkým aktivít realizovaných v rámci priorít „K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie“, „Prepojenejšie pohraničie“ a „Tvorivé a turisticky atraktívnejšie pohraničie“.

V PO sú okrem Programu Poľsko – Slovensko dostupné aj iné formy podpory spolufinancované z európskych prostriedkov v rámci programového obdobia 2021 – 2027. PO sa – v celku alebo čiastočne – prekrýva s územím, na ktorom je realizovaná podpora v rámci:

- iných cezhraničných programov Interreg: Poľsko – Bielorusko – Ukrajina, Slovenská republika – Česká republika, Česká republika – Poľsko, Slovenská republika – Maďarsko a Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina,
- regionálnych operačných programov pre Sliezske, Malopoľské a Podkarpatské vojvodstvo (na Slovensku nie sú podobné regionálne programy),
- makroregionálneho programu Východné Poľsko (na Slovensku sa analogické riešenia nerealizujú),
- národných programov (na Slovensku bude vytvorený jeden národný program – Operačný program Slovensko),
- nadnárodných programov Interreg Stredná Európa a Región Baltského mora,
- medziregionálneho programu Interreg Európa.

V štyroch oblastiach je intervencia z uvedených programov tematicky zhodná s podporou poskytovanou v rámci programu Poľsko – Slovensko 2021 – 2027. Prvou oblasťou je starostlivosť o životné prostredie. Aktivity zamerané na ochranu prírodných zdrojov sú naplánované o. i. v Programe Poľsko – Bielorusko – Ukrajina, Česká republika – Poľsko, Slovenská republika – Česká republika, či Maďarsko – Slovensko – Rumunsko – Ukrajina. Navyše, tematika ochrany prírodných zdrojov je rozpracovaná v rámci regionálnych operačných programov a sektorových národných programov. Aj program so širším územným dosahom - Interreg Stredná Európa 2021 – 2027 obsahuje špecifické ciele spojené so životným prostredím: zvýšenie odolnosti voči zmene klímy a ochrana životného prostredia. V programe Interreg región Baltského mora nie je v tejto oblasti predpokladaná realizácia podobných aktivít ako v Programe Poľsko – Slovensko 2021 - 2027 (program Interreg región Baltského mora sa bude v oblasti životného prostredia sústreďovať napr. na podporovanie energetickej transformácie, rozvoj obehového hospodárstva a inteligentnú zelenú mobilitu).

Druhá oblasť súvisí s rozvojom cestovného ruchu. V cezhraničných programoch (napr. Poľsko – Bielorusko – Ukrajina, Česká republika – Poľsko alebo Slovenská republika – Česká republika) sa podpora sústreďuje na posilnenie potenciálu pohraničných oblastí. Národné a regionálne operačné programy predpokladajú skôr bodovú intervenciu (napr. zameranú na vzácne historické objekty, umelecké diela s veľkou kultúrnou hodnotou). Napriek tomu môže mať podpora rozvoja turisticko-rekreačného zázemia v predmetnej časti PO, vďaka príspevkom z Programu Poľsko – Slovensko 2021 – 2027, pozitívny vplyv na ostatné územie pohraničia a môže prilákať turistov do tejto oblasti. Zvýšenie atraktívnosti vybraných častí je prospešné pre celú PO.

Tretia oblasť sa týka dopravy. Viditeľná tendencia je, že čím širší je územný dosah programu, tým vyššie triedy a kategórie ciest získavajú podporu. Program Poľsko – Slovensko 2021 – 2027 sa sústreďuje na lokálne a regionálne cesty a napr. program Východné Poľsko 2021 – 2027 alebo OP Slovensko sa zameriavajú na financovanie výstavby a modernizácie štátnych a krajských ciest, rozvoj železničnej siete a infraštruktúry subregionálnej prepravy. Zlepšenie dopravných prepojení vidieckych a okrajových oblastí je podporované aj z prostriedkov

programu Interreg Stredná Európa 2021 – 2027. Vďaka takto nastavenej podpore by malo dôjsť ku komplexnejšiemu zlepšeniu stavu cestnej infraštruktúry.

Štvrtá oblasť je charakteristická pre cezhraničné programy Interreg, vrátane nadnárodných a medziregionálnych programov, a je spojená s podporou spolupráce medzi inštitúciami a obyvateľmi. Integrácia osôb z rôznych krajín alebo kultúr učí otvorenosti a tolerancii.

Z tohto dôvodu posilňuje budovanie vzájomnej dôvery podporované z rôznych programov Interreg a napomáha rozvíjať medziľudské vzťahy založené na úcte a vzájomnom záujme.

Mnohé iniciatívy a podporné programy implementované v PO sú koordinované. Zástupcovia tých istých samospráv, a tiež rôznych inštitúcií alebo ich zväzov a združení, sú v jednotlivých programoch členmi Monitorovacích výborov (MV). Vďaka tomu majú informácie o súhrne plánovaných a realizovaných aktivit na danom území a/alebo v danej tematickej oblasti. Inštitúcie s reálnym vplyvom na podobu intervencie v jednotlivých programoch vyvíjajú snahy o zosúladenie podpory realizovanej v PO a orgány Programu (RO, NO, SpS a RKB) dohliadajú na prenos informácií medzi Programom Poľsko – Slovensko 2021 – 2027 a ostatnými iniciatívami.

1.3. Zdôvodnenie výberu cieľov politiky a špecifických cieľov Interregu, zodpovedajúcich priorít, špecifických cieľov a foriem podpory, ktorými sa v relevantných prípadoch riešia chýbajúce spojenia v cezhraničnej infraštruktúre

Odkaz: Článok 17(4)(c)

Tabuľka 1

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
<p>2. cieľ politiky – Prechod z ekologickejšieho, nízkouhlíkového hospodárstva na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu vďaka presadzovaniu čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, predchádzania rizikám a ich riadenia a udržateľnej mestskej mobility</p>	<p>iv) podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy.</p>	<p>Priorita</p> <p>1. K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie</p>	<p>Výzva, akou je zmena klímy, vyžaduje nápravné opatrenia na globálnej úrovni. Zároveň by mali byť na miestnej úrovni realizované opatrenia zmierňujúce následky zmeny klímy.</p> <p>Následky zmeny klímy sú výrazne viditeľné v pohraničí, ako príklad môžeme uviesť nasledujúce poveternostné javy:</p> <ul style="list-style-type: none"> • silné a nárazové vetry, • prudké búrky, • privalové dažde (často spôsobujúce povodne a záplavy), • obdobia sucha, ktoré môžu ohroziť bezpečnosť obyvateľov a zapríčiniť škody na majetku a infraštruktúre (napr. zaplavené cesty, poškodené elektrické vedenia). <p>Výber tohto špecifického cieľa umožňuje realizáciu projektov</p>

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>zmierňujúcich následky zmeny klímy. Vďaka investíciám by sa mala obmedziť škála ohrození spôsobených extrémnymi poveternostnými javmi. Z tohto dôvodu bude dôležitá realizácia aktivít, ktoré:</p> <ul style="list-style-type: none"> • minimalizujú negatívne následky javov vyplývajúcich zo zmeny klímy, • uľahčujú cezhraničnú spoluprácu záchranných zložiek v rozsahu krízového riadenia a odstraňovania následkov živelných pohrôm, • zvyšujú povedomie obyvateľov o ekologických riešeniach. <p>Účinnosť aktivít zameraných na zmierňovanie následkov zmeny klímy v PO vyžaduje rovnaké zapojenie poľskej a slovenskej strany. Cezhraničná spolupráca v tejto oblasti umožní vypracovať jednotné postupy</p>

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>a systémy prevencie, monitoringu, reagovania a odstraňovania následkov krízových situácií spôsobených extrémnymi poveternostnými javmi.</p> <p>Predchádzanie zmene klímy je v súčasnosti dôležitým prvkom strategických dokumentov a politík na rôznych implementačných úrovniach (od obecnej po svetovú). V súvislosti s tým podporuje zapojenie uvedeného špecifického cieľa do Programu globálne snahy v predmetnej oblasti.</p>
<p>2. cieľ politiky – Prechod z ekologickejšieho, nízkouhlíkového hospodárstva na hospodárstvo s nulovou bilanciou uhlíka a odolnú Európu vďaka presadzovaniu</p>	<p>vii) posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých</p>	<p>Priorita 1. K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie</p>	<p>Prírodné zdroje, krásy krajiny a jej rozmanitosť sú bohatstvom PO a tvoria jeho turistickú atraktivnosť. Sociálno-hospodárska analýza ukázala, že tieto územia patria v Poľsku a na Slovensku k najzázračnejším.</p> <p>Zachovanie vysokej miery biodiverzity rastlín a živočíchov vyskytujúcich sa v pohraničí má</p>

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
<p>čistej a spravodlivej energetickej transformácie, zelených a modrých investícií, obehového hospodárstva, zmierňovania zmeny klímy a adaptácie na ňu, predchádzania rizikám a ich riadenia a udržateľnej mestskej mobility</p>	<p>foriem znečistenia</p>		<p>obrovský poznávací význam. Zachovanie biodiverzity je tiež veľmi dôležité pre budúce generácie. V súvislosti s tým je nevyhnutná ochrana životného prostredia v PO, ale súčasne aj účinné a udržateľné využitie jeho prírodných zdrojov na oboch stranách hranice.</p> <p>Výber tohto špecifického cieľa umožňuje realizovať projekty, ktoré:</p> <ul style="list-style-type: none"> • chránia a zlepšujú stav vzácných prírodných území, • bojujú s inváznymi druhmi, ktoré predstavujú hrozbu pre unikátny biosystém pohraničia, • rozširujú cezhraničnú spoluprácu v oblasti sledovania migrácie živočíchov a reakcie v krízových situáciách, v oblasti zachovania ekologických koridorov,

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>monitorovania prírodných hrozieb a ich oznamovania,</p> <ul style="list-style-type: none"> • budú podporovať budovanie verejného povedomia o biodiverzite. <p>Realizácia projektov by mala prispieť k zachovaniu prírodného dedičstva PO v dobrom stave. Zároveň musí umožniť jeho využívanie na vzdelávacie a turistické účely. Vďaka tomu bude môcť väčší počet ľudí navštevovať pohraničie bez negatívnych následkov pre stav miestneho životného prostredia.</p>
<p>3. cieľ politiky – Prepojenejšia Európa vďaka posilneniu mobility</p>	<p>ii) Rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy vrátane</p>	<p>Priorita 2. Prepojenejšie pohraničie</p>	<p>Problémy súvisiace s cezhraničnou mobilitou, napr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • nízka dopravná dostupnosť, • nedostatočný počet a predovšetkým kvalita lokálnych a regionálnych cezhraničných prepojení, • nedostatky v oblasti sprievodnej (doplňkovej) infraštruktúry

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
	zlepšeného prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobility		<p>významne obmedzujú socioekonomický rozvoj pohraničia.</p> <p>Dlhý čas prejazdu a nízky komfort cestovania sťažujú každodenné kontakty Poliakov a Slovákov, čoho dôsledkom sú prekážky pre cezhraničnú spoluprácu a neumožňujú naplno využívať turistický potenciál PO.</p> <p>Výber predmetného špecifického cieľa umožní realizáciu projektov, ktorých výsledkom by malo byť zlepšenie cestnej infraštruktúry a dopravnej dostupnosti cezhraničných atraktivít cestovného ruchu v pohraničí.</p> <p>Ďalšími predpokladanými výsledkami aktivít by mali byť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zintenzívnenie a prehĺbenie socioekonomických vzťahov v pohraničí, • zvýšenie počtu turistov,

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<ul style="list-style-type: none"> • posilnenie budovania regionálnej identity prostredníctvom rozvoja cestovného ruchu v rámci pohraničia.
4. cieľ politiky - Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv	vi) Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie	Priorita 3. Tvorivé a turisticky atraktívnejšie pohraničia	Cestovný ruch založený na kultúrnom a prírodnom dedičstve predstavuje najväčší potenciál pre rozvoj poľsko-slovenského pohraničia a je základom jeho rozvoja. Kultúrne a prírodné bohatstvo PO zahŕňa o. i.: <ul style="list-style-type: none"> • jedinečné prírodné územie poľských a slovenských Karpát, ktoré obsahujú mnoho malebných horských pásem, • objekty hmotného dedičstva (napr. hrady, zámky, zbierky múzeí a galérií a historické knižničné fondy, mestské pamiatkové rezervácie, kúpeľné komplexy, skanzeny, sakrálne objekty) a zložky

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>nehmotného dedičstva (napr. tradičný ľudový tanec a spev, tradičné techniky ľudového remesla),</p> <ul style="list-style-type: none"> • územia NATURA 2000, národné parky, chránené krajinné oblasti, biosférické rezervácie UNESCO a mokrade zahrnuté v Ramsarskom dohovore. <p>Aktivity na ochranu a udržateľné využívanie prírodného a kultúrneho dedičstva pohraničia podporované v rámci Programu by mali umožniť integrovaný rozvoj oblastí cestovného ruchu a kultúrnych oblastí prostredníctvom vytvorenia siete subjektov cestovného ruchu a propagácie PO ako atraktívnej destinácie cestovného ruchu. Cieľom bude napríklad renovácia kultúrnych pamiatok, rozšírenie turistických chodníkov a propagácia spoločných ponúk cestovného</p>

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>ruchu, iniciatív a produktov. Vyvíjané aktivity budú podporovať hospodársky rozvoj územia a mali by umožniť udržanie existujúcich a tvorbu nových pracovných miest. Súčasťou vyvíjaných aktivít by mohli byť verejné konzultácie návrhov projektov s cieľom spresniť sociálne potreby. V ich dôsledku by mali vzniknúť napr. nové služby a procesy, ktoré prispievajú k lepšiemu a účinnejšiemu využitiu turistického potenciálu PO, vrátane predĺženia doby pobytu turistov a budú prospešné pre miestne komunity.</p> <p>Aktivity financované v rámci Programu môžu prispieť k dosiahnutiu nasledujúcich výsledkov:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vznik konkurencieschopnejšieho sektora cestovného ruchu, čo bude prospešné pre sociálny

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>a hospodársky rozvoj pohraničia,</p> <ul style="list-style-type: none"> • udržateľné využívanie a ochrana existujúcich kultúrnych a prírodných zdrojov, • udržanie a tvorba nových pracovných miest aj pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením, • rozvoj miestnej identity obyvateľov pohraničia a posilnenie medzigeneračných väzieb.
<p>Špecifický cieľ Interreg – Lepšia správa programov Interreg</p>	<p>a) posilňovanie inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci, najmä tých, ktoré sú oprávnené riadiť osobitné územie, ako aj zainteresovaných strán</p>	<p>Priorita 4. Spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia</p>	<p>PO sa vyznačuje pomerne nízkou ekonomickou a sociálnou aktivitou. V rámci predchádzania týmto javom sú naplánované aktivity, ktoré:</p> <ul style="list-style-type: none"> • posilnia inštitucionálne kapacity orgánov verejnej správy, • zvýšia úroveň sociálnej a ekonomickej aktivity obyvateľov prostredníctvom

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<p>posilnenia potenciálu poľských a slovenských aktivizačných inštitúcií.</p> <p>Cieľom projektov bude zvýšiť účinnosť a efektivitu práce verejných orgánov, ktorých činnosti ovplyvňujú sociálno-hospodársku situáciu pohraničia. Podporovaná bude tiež spolupráca medzi verejnými a štátnymi inštitúciami a organizáciami. Ďalším cieľom bude zintenzívnenie spolupráce medzi subjektmi občianskej spoločnosti na poľskej a na slovenskej strane PO.</p> <p>Zapojenie inštitúcií z oboch strán hranice do projektov by malo zvýšiť relevantnosť a efektivitu plánovaných spoločných intervencií.</p> <p>Sociálna a ekonomická aktivácia je cieľom politik a stratégií realizovaných od úrovne obcí až po európsku úroveň. Tento špecifický cieľ</p>

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			podporuje aktivity zamerané na zvýšenie zamestnanosti a občianskej participácie.
Špecifický cieľ Interreg – lepšia správa spolupráce	c) budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu „ľudia ľuďom“	Priorita 4. Spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi v pohraničí	<p>Rozvojový potenciál PO spočíva v neustálom budovaní dôvery a vzťahov medzi obyvateľmi Poľska a Slovenska. Dôkazom toho sú v pohraničí realizované iniciatívy zdola, ktoré sú odpoveďou na spoločné výzvy a problémy. No prekážkou pre realizáciu toho typu aktivít sú niekedy organizačné a finančné záležitosti.</p> <p>Pre posilnenie záujmu o spoluprácu a obmedzovanie súvisiacich prekážok bude možné spolufinancovať aktivity zamerané na:</p> <ul style="list-style-type: none"> • budovanie a rozvoj cezhraničných partnerstiev fungujúcich v rôznych oblastiach sociálneho života (napr. kultúry, ekológie, cestovného ruchu),

Vybraný cieľ politiky alebo špecifický cieľ Interregu	Vybraný špecifický cieľ	Priorita	Odôvodnenie výberu
			<ul style="list-style-type: none"> • propagáciu myšlienky cezhraničnej spolupráce a výmeny dobrej praxe v tejto oblasti, • zvyšovanie environmentálneho povedomia a spoločnej identity obyvateľov pohraničia. <p>Realizácia týchto aktivít by sa mala prejavíť v zlepšení kvality života v pohraničí v rôznych aspektoch.</p> <p>Spolupráca poľskej a slovenskej strany je základom budovania identity pohraničia a spoločného riešenia problémov podstatných pre toto územie. Spoločné aktivity môžu prispieť k realizácii uvedeného cieľa.</p>

2. Priority

Odkaz: Článok 17(3)(d) a (e)

2.1. Priorita 1. K prírode ohľaduplné a bezpečné pohraničie

Odkaz: Článok 17(3)(d)

2.1.1. Špecifický cieľ: Podpora adaptácie na zmenu klímy a prevencie rizika katastrof a odolnosti s prihliadnutím na ekosystémové prístupy

Odkaz: Článok 17(3)(e)

2.1.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: Článok 17(3)(e)(i), článok 17(9)(c)(ii)

Vybrané typy aktivít:

1. zmierňovanie negatívnych následkov zmeny klímy v cezhraničnom meradle vrátane živelných pohrôm,
2. zlepšenie spolupráce v oblasti krízového riadenia vrátane výmeny skúseností / spoločných školení záchranných zložiek,
3. analýzy, stratégie, programy zamerané na vypracovanie akčných plánov a pilotné riešenia, ktorých cieľom je predchádzať negatívnym následkom zmeny klímy v cezhraničnom meradle, najmä v podobe živelných pohrôm.
4. vzdelávacie aktivity v oblasti adaptačných a mitigačných opatrení voči zmene klímy, ktoré sú realizované iba ako doplnkové aktivity pre prvé tri typy aktivít.

Aktivity vybrané na realizáciu sú odpoveďou na potrebu vypracovať riešenia zmierňujúce následky extrémnych poveternostných javov, ktoré vyplývajú zo zmeny klímy. Uvedené aktivity by mali umožniť adaptáciu na zmenu klímy a mali by zároveň predchádzať rizikám a zvyšovať odolnosť voči živelným pohromám.

Projekty by mali uľahčiť adaptáciu na zmenu klímy a prispieť k zmenšovaniu jej následkov. Investície realizované v tejto oblasti by mohli spočívať v zakladaní vodných záhrad, výstavbe zelených stien, tvorbe objektov malej retencie, investíciách zameraných na zadržiavanie a zhromažďovanie dažďovej vody a pod.

Uvedené typy aktivít sa budú vzťahovať aj spoluprácu záchranných zložiek, v rámci ktorej bude možné vypracovať systém spolupráce umožňujúci varovanie, monitorovanie a reagovanie v krízových situáciách, vytvorenie spoločného systému informovania a varovania obyvateľov a turistov o meniacich sa atmosférických podmienkach, najmä v horských oblastiach. Spolupráca záchranných zložiek by mohla obsahovať aj rôzne druhy školení, výmenu skúseností medzi záchrannými zložkami a spoločné cvičenia súvisiace s cezhraničnými záchrannými zásahmi. Aktivity v tejto oblasti môžu tiež zohľadňovať investície posilňujúce organizačnú spôsobilosť záchranných zložiek, napr. zakúpenie špeciálnej techniky nevyhnutnej pre zavedenie spoločných cezhraničných systémov monitorovania, varovania, reagovania a krízového riadenia, vrátane zakúpenia špeciálneho softvéru.

Analýzy, stratégie a programy pripravované v rámci projektov by mali umožniť definovanie hlavných prekážok v oblasti krízového riadenia a určenie spôsobov riešenia spoločných problémov. Pilotné aktivity umožnia v praxi overiť navrhované riešenia. Vďaka nim bude možné posúdiť, či navrhované metódy redukcie prekážok poskytujú požadovaný efekt a znížiť riziko neúspechu projektu.

Investičné a neinvestičné projekty, ktoré budú realizované v rámci tohto špecifického cieľa, môžu podporovať vzdelávacie aktivity (napr. stretnutia a prednášky). Vďaka nim budú môcť obyvatelia pohraničia lepšie spoznať tematiku a možnosti zavádzania adaptačných a mitigačných opatrení na zmenu klímy a lepšie si osvojovať postupy v prípade živelnej pohromy. Projekty tohto typu uvedeným spôsobom doplnia a posilnia efekt realizovaných investičných a analytických činností.

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: Článok 17(9) napr. (c) a(i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania.

2.1.1.2 Ukazovatele

Odkaz: Článok 17(3)(e)(ii), článok 17(9)(c)(iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
1	2.4	RCO 116	Spoločne vypracované riešenia	Počet spoločne vypracovaných riešení	5	21
1	2.4	RCO 87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	17	75
1	2.4	RCO 84	Spoločne vypracované pilotné akcie vykonávané v rámci projektov	Počet pilotných aktivít	2	11
1	2.4	RCO 83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány	Počet stratégií/ akčných plánov	6	28

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
1	2.4	RCR 79	Spoločné stratégie a akčné plány prijaté organizáciami	Počet stratégií/ akčných plánov	0	2021	28	Centrálny teleinformačný systém 2021 / dotazník	
1	2.4	RCR 84	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce po dokončení projektu	Počet organizácií	0	2021	60	Centrálny teleinformačný systém 2021 / dotazník	
1	2.4	RCR 104	Riešenia implementované alebo rozvíjané organizáciami	Počet implementovaných alebo rozvíjaných riešení	0	2021	10	Centrálny teleinformačný systém 2021 / dotazník	

2.1.1.3 Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: Článok 17(3)(e)(iii), Článok 17(9)(c)(iv)

Hlavné cieľové skupiny:

- všetci obyvatelia PO, vrátane osôb ohrozených sociálnym vylúčením,
- návštevníci – turisti, kúpeľní hostia ako aj osoby navštevujúce PO z pracovných dôvodov.

Priamymi prijímateľmi projektov môžu byť napr. samosprávy a zložky krízového riadenia (o. i. polícia, hasičský zbor, horská záchranná služba, vodná záchranná služba, záchranná zdravotná služba).

2.1.1.4 Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využitia integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: Článok 17(3)(e)(iv)

Aktivity sú určené pre celú PO. Intervencie súvisiace s predchádzaním živelným pohromám (napr. sucho, povodeň) sú zamerané predovšetkým na horské oblasti, v ktorých je tento problém obzvlášť výrazný.

2.1.1.5 Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: Článok 17(3)(e)(v)

Nepredpokladá sa využívanie finančných nástrojov.

2.1.1.6 Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: Článok 17(3)(e)(vi), Článok 17(9)(c)(v)

Tabuľka 4: Kódy pre dimenziu 1 – Oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	EFRR	2.4	058 Opatrenia v oblasti adaptácie na zmenu klímy a predchádzanie rizikám súvisiacim s klímou a ich riadenie: povodne a zosuvy pôdy (vrátane zvyšovania povedomia, civilnej ochrany a systémov na zvládanie katastrof, infraštruktúry a ekosystémových prístupov)	6 829 062,62
1	EFRR	2.4	059 Opatrenia v oblasti adaptácie na zmenu klímy a predchádzanie rizikám súvisiacim s klímou a ich riadenie: požiare (vrátane zvyšovania povedomia, civilnej ochrany a systémov na zvládanie katastrof, infraštruktúry a ekosystémových prístupov)	5 122 000,00
1	EFRR	2.4	060 Opatrenia v oblasti adaptácie na zmenu klímy a predchádzanie rizikám súvisiacim s klímou a ich riadenie: iné, napr. búrky a suchá (vrátane zvyšovania povedomia, civilnej ochrany a systémov na zvládanie katastrof, infraštruktúry a ekosystémových prístupov)	5 122 000,00

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	EFRR	2.4	01 Nenávratný príspevok	17 073 062,62

Tabuľka 6: Dimenzia 3 –mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	EFRR	2.4	33 Nie je určené územné zameranie	17 073 062,62

2.1.2. Špecifický cieľ: Posilnenie ochrany a zachovania prírody, biodiverzity a zelenej infraštruktúry, a to aj v mestských oblastiach, a zníženie všetkých foriem znečistenia

Odkaz: Článok 17(3)(e)

2.1.2.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: Článok 17(3)(e)(i), článok 17(9)(c)(ii)

Vybrané typy aktivít:

1. ochrana a zlepšenie stavu území vzácných z prírodného hľadiska,
2. predchádzanie šíreniu a výskytu invázných druhov,
3. analýzy, stratégie, pilotné riešenia v rámci spracovania akčných plánov v prospech ochrany a zachovania cezhraničných ekologických koridorov,
4. vzdelávacie aktivity zamerané na zvýšenie verejného povedomia o biodiverzite (len ako doplnenie prvých troch typov aktivít).

Uvedené aktivity posilňujú potenciál pohraničia, ktorým je vysoká miera biodiverzity, mnohé chránené územia a bohatstvo prírodných zdrojov. Vybrané aktivity by mali prispieť k zachovaniu životného prostredia v nezhoršenom stave a k zvýšeniu biodiverzity. Projekty spolufinancované z prostriedkov Programu prispievajú k zachovaniu vzácného prírodného dedičstva PO. Vďaka ich realizácii by sa mali rozšíriť možnosti využívania vzdelávacích a turistických hodnôt pohraničia.

Predpokladaný nárast počtu návštevníkov by nemal mať negatívny vplyv na stav životného prostredia v pohraničí. V rámci Programu budú realizované vzdelávacie aktivity propagujúce zodpovedné správanie a sociálne postoje zamerané na udržateľný manažment a využívanie prírodných zdrojov. Cieľom vzdelávacích aktivít (napr. stretnutí, prednášok, výkladov) bude aj informovanie obyvateľov pohraničia o potrebe realizácie projektov na ochranu prírody.

Predpokladá sa, že to bude prospešné pre zvýšenie environmentálneho povedomia obyvateľov PO, čo by malo zmeniť ich návyky a zaužívané spôsoby správania a posilniť

výsledky ostatných aktivít vyvíjaných v rámci tejto priority. Okrem toho sa očakáva, že realizované projekty prispievajú k posilneniu sociálnej súdržnosti a pozitívne ovplyvniť obyvateľov pohraničia v spôsobe vnímania regiónu a jeho cezhraničného prírodného dedičstva.

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: Článok 17(9)(c)(i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania

2.1.2.2 Ukazovatele

Referencia: Článok 17(3)(e)(ii), článok 17(9)(c)(iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
1	2.7	RCO 116	Spoločne vypracované riešenia	Počet spoločne vypracovaných riešení	2	9
1	2.7	RCO 87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	8	34
1	2.7	RCO 84	Spoločné pilotné aktivity vykonávané v rámci projektov	Počet pilotných aktivít	1	5
1	2.7	RCO 83	Spoločne vypracované stratégie a akčné plány.	Počet stratégií/ akčných plánov	3	12

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
1	2.4	RCR 79	Spoločné stratégie a akčné plány prijaté organizáciami	Počet stratégií/ akčných plánov	0	2021	12	Centrálny teleinformačný systém 2021 / dotazník	
1	2.7	RCR 84	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce po dokončení projektu	Počet organizácií	0	2021	27	Centrálny teleinformačný systém 2021 / dotazník	
1	2.7	RCR 104	Riešenia prijaté alebo rozšírené organizáciami	Počet implementovaných alebo rozvíjaných riešení	0	2021	5	Centrálny teleinformačný systém 2021 / dotazník	

2.1.2.3 Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: Článok 17(3)(e)(iii), Článok 17(9)(c)(iv)

Hlavné cieľové skupiny:

- všetci obyvatelia PO, vrátane osôb ohrozených sociálnym vylúčením,
- turisti a návštevníci, ktorí budú prichádzať do PO z dôvodu dobrej kvality životného prostredia.

Priamymi prijímateľmi projektov môžu byť napr. vlastníci, správcovia a prevádzkovatelia prírodných objektov a komplexov, lesnícke inštitúcie a organizácie a ich organizačné jednotky a organizácie zaoberajúce sa ochranou a propagáciou prírody.

2.1.2.4 Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využitia integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: Článok 17(3)(e)(iv)

Aktivity sú zamerané na celú PO, na ktorom sa nachádzajú mimoriadne vzácne cezhraničné prírodné územia, napríklad národné parky, chránené krajinné oblasti, biosférické rezervácie UNESCO, mokrade zahrnuté v Ramsarskom dohovore, územia NATURA 2000, sieť ekologických koridorov ECONET.

2.1.2.5 Plánované využitie finančných nástrojov

Referencia: Článok 17(4)(e)(v)

Nepredpokladá sa využívanie finančných nástrojov.

2.1.2.6 Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: Článok 17(3)(e)(vi), Článok 17(9)(c)(v)

Tabuľka 4: Dimenziu 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	EFRR	2.7	078 Ochrana, obnova a udržateľné využívanie lokalít sústavy Natura 2000	3 878 593,92
1	EFRR	2.7	079 Ochrana prírody a biodiverzity, prírodné dedičstvo a zdroje, zelená a modrá infraštruktúra	3 878 593,93

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	EFRR	2.7	01 Nenávratný príspevok	7 757 187,85

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
1	EFRR	2.7	33 Nie je určené územné zameranie	7 757 187,85

2.2. Priorita 2. Prepojenejšie pohraničie

Odkaz: Článok 17(3)(d)

2.2.1. Špecifický cieľ: Rozvoj a posilňovanie udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility odolnej proti zmene klímy vrátane zlepšeného prístupu k TEN-T a cezhraničnej mobility

Odkaz: Článok 17(3)(e)

2.2.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: Článok 17(3)(e)(i), Článok 17(9)(c)(ii)

Vybrané typy aktivít:

1. zlepšenie dostupnosti a kvality cestnej infraštruktúry cezhraničného charakteru,
2. zlepšenie technického stavu cestnej infraštruktúry vedúcej k atraktivitám cestovného ruchu s cezhraničným významom.

Tieto aktivity reflektujú sťažené sociálne a hospodárske kontakty obyvateľov pohraničia a zhoršeného prístupu k atraktivitám v PO pre turistov, čo je zapríčinené zlým stavom cestnej infraštruktúry s cezhraničným významom. Infraštruktúra zahŕňa cesty prechádzajúce cez poľsko-slovenskú hranicu a úseky štátnych ciest, ktoré sú dôležité pre zlepšenie mobility v PO. Atraktivity cestovného ruchu s cezhraničným významom sú také, za ktorých hodnotou prichádzajú obyvatelia a turisti do susednej krajiny.

Aktivity implementujú špecifický cieľ týkajúci sa rozvoja a podpory udržateľnej, inteligentnej a intermodálnej vnútroštátnej, regionálnej a miestnej mobility, vrátane zlepšeného prístupu k sieti TEN-T a cezhraničnej mobility. Ich výsledky by mali prispieť k zlepšeniu podmienok cestovania v pohraničí a zvýšeniu jeho cezhraničnej dostupnosti.

Vďaka lepšiemu prístupu k objektom cestovného ruchu s cezhraničným významom sa zvýši počet turistov, vrátane tých mimo PO, ktorí ich budú môcť navštíviť. Navyše, lepší prístup k objektom prírodného a kultúrneho dedičstva prispeje k rozvoju lokálneho cestného ruchu a tým dôjde k posilneniu regionálnej identity obyvateľov. Zabezpečenie ľahšieho prístupu k prírodnému a kultúrnemu dedičstvu pre obyvateľov pohraničia iste zvýši záujem o miestnu muzeálnu, výstavnú a pod. ponuku. Výsledky projektov by mali prispieť k zvýšeniu povedomia obyvateľov PO o ich histórii a kultúrnom dedičstve, ale aj mobility obyvateľstva a jeho účasti na socioekonomickom živote pohraničia.

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: Článok 17(9)(c)(i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania

2.2.1.2 Ukazovatele

Odkaz: Článok 17(3)(e)(ii), článok 17(9)(c)(iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
2	3.2	RCO 46	Dĺžka rekonštruovaných alebo modernizovaných ciest – mimo TEN-T	Kilometre	6	54

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
2	3.2	RCR 104	Riešenia prijaté alebo rozšírené organizáciami	Počet implementovaných alebo využívaných riešení	0	2021	5	Centrálny teleinformačný systém 2021 / dotazník	

2.2.1.3 Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: Článok 17(3)(e)(iii), Článok 17(9)(c)(iv)

Hlavné cieľové skupiny:

- všetci obyvatelia PO, vrátane osôb ohrozených sociálnym vylúčením,
- návštevníci, napr. turisti a osoby prechodne sa nachádzajúce v pohraničí z pracovných dôvodov.

Priamymi prijímateľmi môžu byť napr. jednotky územnej samosprávy, ich združenia, im podriadené organizácie a správcovia verejných komunikácií.

2.2.1.4 Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: Článok 17(3)(e)(iv)

Aktivity sú zamerané na celú PO.

2.2.1.5 Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: Článok 17(3)(e)(v)

Nepredpokladá sa využívanie finančných nástrojov.

2.2.1.6 Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: Článok 17(3)(e)(vi), Článok 17(9)(c)(v)

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
2	EFRR	3.2	090 Novovybudované alebo vylepšené iné národné, regionálne a miestne prístupové cesty	23 005 740,19

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (EUR)
2	EFRR	3.2	01 Nenávratný príspevok	23 005 740,19

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
2	EFRR	3.2	33 Nie je určené územné zameranie	23 005 740,19

2.3. Priorita 3. Tvorivé a turisticky atraktívne pohraničie

Odkaz: Článok 17(3)(d)

2.3.1. Špecifický cieľ: Posilnenie úlohy kultúry a udržateľného cestovného ruchu v oblasti hospodárskeho rozvoja, sociálneho začlenenia a sociálnej inovácie

Odkaz: Článok 173)(e)

2.3.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: Článok 17(3)(e)(i), Článok 17(9)(c)(ii)

Vybrané typy aktivít:

1. podpora rozvoja cezhraničných konkurencieschopných / inovatívnych / integrovaných produktov / služieb / ponúk cestovného ruchu, s cieľom zvýšiť úlohu kultúry a cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji a sociálnom začlenení,
2. zachovanie, sprístupnenie a propagácia hmotného a nehmotného kultúrneho a prírodného dedičstva s cezhraničným významom,
3. tvorba systémov informácie a propagácie cestovného ruchu, ktoré popularizujú PO ako atraktívnu destináciu cestovného ruchu.

Uvedené aktivity prispievajú k dosiahnutiu špecifického cieľa spočívajúceho vo zvýšení úlohy kultúry a cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji, sociálnom začlenení a sociálnych inováciách. Posilnením cestovného ruchu a s ním prepojených odvetví by sa malo pohraničie priamo a nepriamo rýchlejšie hospodársky a sociálne rozvíjať. Výsledkom zvýšenia turistickej hodnoty kultúrneho dedičstva pohraničia bude zvýšenie jeho príťažlivosti. Vybrané aktivity by mali umožniť vytvorenie a úspešnú propagáciu nových produktov a destinácií cestovného ruchu v PO, ktorých potenciál nebol doteraz dostatočne využitý. Cieľom realizovaných projektov bude zvýšenie rozpoznateľnosti a pozitívnych prvkov spojených s cezhraničným

regiónom. Zmodernizovaná infraštruktúra cestovného ruchu a rekreačná infraštruktúra prepojená s dedičstvom PO a lepší prístup k informáciám o ňom umožní miestnym obyvateľom a turistom komplexnejšie využívať potenciál pohraničia.

Veľmi dôležitým prvkom aktivít zameraných na sociálny a hospodársky rozvoj cestovného ruchu v pohraničí je vytvorenie sociálnych väzieb. V Programe sa sociálnymi väzbami rozumejú napríklad vzťahy založené na dobrovoľníctve alebo delení sa o skúsenosti (dobrovoľníci pomáhajú osobám s postihnutím, ľudoví tvorcovia učia remeslo mladých ľudí). V širšom kontexte sú tieto väzby chápané ako spolupráca inštitúcií z rôznych sektorov, napr. spolupráca verejných inštitúcií so súkromným sektorom zameraná na poskytovanie (spoplatnených a bezplatných) služieb pre miestne komunity a turistov. Jedným z výsledkov sociálnych väzieb by malo byť sociálne začlenenie. Sociálne začleňovanie získava mimoriadny význam v období krízy spôsobenej pandémiou, ale súvisí aj s demografickými zmenami (napr. starnutím populácie, nezamestnanosťou mladých ľudí, vyludňovaním regiónov bojujúcich s problémom nedostatočných znalostí uchádzačov o prácu, odlivom mozgov atď.).

Dôležité je preto zapájanie rôznych sociálnych skupín a zástupcov rôznych sektorov (záujemcov o nový program Interreg) do tvorby a implementácie projektov v sektoroch kultúry a cestovného ruchu. Takýto postup umožní lepšie využiť potenciál týchto odvetví na zvyšovanie úrovne a kvality života v PO. Verejné konzultácie a dialóg s osobami, na ktoré je zameraný projekt (cieľová skupina) umožnia použiť efektívnejšie spôsoby uspokojovania sociálnych potrieb pohraničia.

V ich dôsledku budú môcť vzniknúť projekty zamerané na sociálne inovácie, ktoré budú zavádzať napr. nové produkty, nové služby, nové procesy a nové platformy. Sociálne inovácie budú vznikať v spolupráci s verejným, súkromným a neziskovým sektorom a miestnou komunitou. Medzisektorová spolupráca bude teda prispievať k rozvoju sociálnej aktivizácie a napr. k zachovaniu pracovných miest v PO. Prínosy by mali dosiahnuť všetci záujemcovia (súkromný sektor, verejný sektor, obyvatelia a turisti).

Aktivity vyvíjané v rámci uvedeného špecifického cieľa by mali posilniť občiansku angažovanosť komunit v pohraničí a zároveň zlepšiť využívanie jeho kultúrnych a prírodných zdrojov. Vďaka tomu sa zvýši atraktivnosť PO ako miesta pre život a oddych.

V tomto špecifickom celi budú tiež v rámci FMP realizované malé projekty. Malé projekty sú odpoveďou na výzvy a problémy miestnej komunity a často nástrojom spájania rôznych

skupín (vrátane marginalizovaných, ako napr. seniori, osoby s postihnutím, matky samoživiteľky) a realizácie ich sociálnych potrieb. Výsledky malých projektov (projektov s relatívne nízkou finančnou hodnotou) budú využívať nielen miestne komunity, ale tiež turisti navštevujúci PO. „Mäkké“ aktivity spočívajúce o. i. v organizovaní kultúrnych podujatí, turistických podujatí, udržiavaní miestnych tradícií v prepojení s investíciami s menším finančným objemom (nová alebo modernizovaná infraštruktúra cestovného ruchu a spojená s cestovným ruchom) prispievajú k pozitívnym zmenám v pohraničí a k posilneniu jeho potenciálu dôležitého pre cestovný ruch.

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: Článok 17(9)(c)(i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania

2.3.1.2 Ukazovatele

Odkaz: Článok 17(3)(e)(ii), článok 17(9)(c)(iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
3	4.6	RCO 77	Počet podporovaných kultúrnych a turistických lokalít	Počet podporených kultúrnych objektov a objektov cestovného ruchu	29	100
3	4.6	RCO 87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	120	400
3	4.6	RCO 115	Spoločne organizované cezhraničné verejné podujatia	Počet spoločných podujatí	330	1200

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
3	4.6	RCR 77	Návštevníci podporovaných kultúrnych a turistických lokalít	Počet návštevníkov v/ rok	0	2021	900 000	Centrálny teleinformačný systém 2021 / dotazník	
3	4.6	RCR 84	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce po dokončení projektu	Počet organizácií	0	2021	320	Centrálny teleinformačný systém 2021 / dotazník	

2.3.1.3 Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: Článok 17(3)(e)(iii), Článok 17(9)(c)(iv)

Hlavné cieľové skupiny:

- turisti využívajúci atraktivity cestovného ruchu v pohraničí,
- obyvatelia PO vrátane osôb ohrozených sociálnym vylúčením,
- regionálni, miestni umelci a remeselníci, súbory a skupiny prezentujúce ľudové tradície a zvyky,
- zástupcovia súkromného a neziskového sektora.

Priamymi prijímateľmi projektov môžu byť napr. vlastníci, správcovia a prevádzkovatelia kultúrnych objektov, prírodných objektov a komplexov.

2.3.1.4 Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: Článok 17(3)(e)(iv)

Aktivity sú zamerané na celú PO, na ktorom sa nachádzajú vzácne objekty hmotného a nehmotného kultúrneho a prírodného dedičstva, napríklad objekty zapísané do zoznamov svetového dedičstva UNESCO, kultúrne parky, hrady, zámky, pamiatkové mestské rezervácie a kúpeľné komplexy, skanzeny, vojnové cintoríny, a na ktorom pôsobia folklórne súbory.

2.3.1.5 Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: Článok 17(3)(e)(v)

Nepredpokladá sa využívanie finančných nástrojov.

2.3.1.6 Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: Článok 17(4)(e)(vi), Článok 17(9)(c)(v)

71

Tento dokument je v súlade s princípmi prístupnosti

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
3	EFRR	4.6	165 Ochrana, rozvoj a podpora aktív verejného cestovného ruchu a služieb cestovného ruchu	18 850 000,00
3	EFRR	4.6	166 Ochrana, rozvoj a podpora kultúrneho dedičstva a kultúrnych služieb	25 129 561,68
3	EFRR	4.6	167 Ochrana, rozvoj a podpora prírodného dedičstva a ekoturizmu, iných než týkajúcich sa lokalít Natura 2000	18 670 000,00

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
3	EFRR	4.6	01 Nenávratný príspevok	62 649 561,68

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
3	EFRR	4.6	33 Nie je určené územné zameranie	62 649 561,68

2.4. Priorita 4. Spolupráca medzi inštitúciami a obyvateľmi pohraničia

Referencia: Článok 17(4)(d)

2.4.1. Špecifický cieľ: Posilňovanie inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci, najmä tých, ktoré sú oprávnené riadiť osobitné územie, ako aj zainteresovaných strán

Odkaz: Článok 17(3)(e)

2.4.1.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: Článok 17(3)(e)(i), Článok 17(9)(c)(ii)

Vybrané typy aktivít:

1. budovanie inštitucionálnych kapacít orgánov verejnej správy,
2. posilňovanie spolupráce a kapacít inštitúcií pôsobiacich v oblasti sociálnej a ekonomickej aktivizácie vrátane tvorby a implementácie aktivačných služieb a programov,
3. cezhraničné analýzy, stratégie a akčné plány.

Tieto aktivity budú realizovať špecifický cieľ, ktorý sa týka zvýšenia inštitucionálnych kapacít verejných orgánov (napr. úradov práce) a iných zainteresovaných strán (napr. EZÚS) zapojených do cezhraničnej spolupráce na každej úrovni.

Cezhraničná spolupráca je dôležitá pre účinnú a efektívnu realizáciu všetkých priorít Programu. Aktivity spadajúce do tohto špecifického cieľa posilnia potenciál, schopnosti a kompetencie verejných orgánov a iných zainteresovaných strán. Realizované aktivity by mali zvýšiť účinnosť a efektivitu práce verejných orgánov. Týmto spôsobom budú nepriamo podporovať realizáciu ostatných špecifických cieľov Programu.

Vybrané aktivity budú tiež podporovať a prehĺbovať cezhraničnú spoluprácu medzi verejnými inštitúciami, organizáciami a obyvateľmi PO – výmenu skúseností a dobrej praxe zameranú na riešenie spoločných cezhraničných problémov. Dôležitou oblasťou týchto aktivít bude

podporovanie inštitúcií poskytujúcich služby v oblasti ekonomickej a sociálnej aktivizácie na oprávnenom území Programu a v jeho prospech. Vďaka poskytnutej pomoci budú môcť spomínané inštitúcie ponúknuť ucelenejší zoznam aktivít lepšie prispôsobených potrebám miestnej komunity. Obyvatelia tak získajú lepší prístup k aktivizačným, rehabilitačným a resocializačným službám a programom aj v susednej krajine. Zníženie nezamestnanosti a zvýšenie občianskej participácie by malo pozitívne ovplyvniť vnútornú súdržnosť celej PO. Spolupráca inštitúcií z oboch krajín by nemala byť limitovaná rozdielnymi a zložitými administratívnymi a úradnými postupmi. Preto budú v rámci Programu vyvíjané aktivity zamerané na zmiernenie prekážok tohto typu. Navrhované aktivity umožnia komplexnejšie pochopiť, ako fungujú systémy vnútroštátnej legislatívy, verejnej a štátnej správy. Lepšie pochopenie vnútroštátnych systémov uľahčí prípravu postupov pre lepšiu koordináciu aktivít s cezhraničným dosahom.

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: Článok 17(9)(c)(i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania

2.4.1.2 Ukazovatele

Odkaz: Článok 17(3)(e)(ii), článok 17(9)(c)(iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
4	Interreg (a)	RCO 87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	3	11

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
4	Interreg (a)	RCR 84	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce po dokončení projektu	Počet organizácií	0	2021	9	Centrálny teleinformačný systém 2021 / dotazník	

2.4.1.3 Hlavné cieľové skupiny

Referencia: Článok 17(3)(e)(iii), Článok 17(9)(c)(iv)

Hlavné cieľové skupiny:

- inštitúcie realizujúce úlohy v oblasti sociálnej a profesijnej aktivizácie,
- všetci obyvatelia PO, predovšetkým osoby nachádzajúce sa v nepriaznivej sociálnej alebo ekonomickej situácii, napr. seniori, osoby s postihnutím, osoby v hmotnej núdzi alebo osoby ohrozené chudobou, mladí ľudia mimo vzdelávacieho systému a bez zamestnania, osoby z profesijných oborov, po ktorých nie je dopyt na miestnom trhu práce a osoby z odvetví postihnutých krízou,
- návštevníci.

Priamymi prijímateľmi môžu byť napr. jednotky územnej samosprávy, ich združenia, inštitúcie podnikateľského prostredia a vzdelávacie inštitúcie.

2.4.1.4 Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využitia integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Referencia: Článok 17(3)(e)(iv)

Aktivity sú zamerané na celú PO.

2.4.1.5 Plánované využitie finančných nástrojov

Referencia: Článok 17(3)(e)(v)

Nepredpokladá sa využívanie finančných nástrojov.

2.4.1.6 Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Referencia: Článok 17(3)(e)(vi), Článok 17(9)(c)(v)

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
4	EFRR	Interreg (a)	170 Zlepšenie kapacity orgánov zodpovedných za programy a subjektov spojených s implementáciou fondov	1 034 728,97
4	EFRR	Interreg (a)	173 Podpora inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci a zainteresovaných strán s cieľom realizovať projekty a iniciatívy územnej spolupráce v cezhraničnom, nadnárodnom, námornom a medziregionálnom kontexte	1 551 000,00

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
4	EFRR	Interreg (a)	01 Nenávratný príspevok	2 585 728,97

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
4	EFRR	Interreg (a)	33 Nie je určené územné zameranie	2 585 728,97

2.4.2. Špecifický cieľ: Budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu „ľudia ľuďom“

Odkaz: Článok 17(3)(e)

2.4.2.1 Súvisiace typy akcií a ich očakávaný príspevok k uvedeným špecifickým cieľom a v relevantnom prípade k makroregionálnym stratégiám a stratégiám pre morské oblasti

Odkaz: Článok 17(3)(e)(i), Článok 17(9)(c)(ii)

Vybrané typy aktivít:

1. podpora spolupráce pre budovanie cezhraničných partnerstiev,
2. podpora miestnych cezhraničných iniciatív vyvíjaných pre zlepšenie kvality života v pohraničí,
3. posilňovanie cezhraničnej integrácie a budovanie spoločnej identity obyvateľov pohraničia,
4. posilňovanie mechanizmov spolupráce a vzájomného spoznávania sa a porozumenia s cieľom stimulovať a rozvíjať hospodárske väzby v PO,
5. výmena dobrej praxe, propagácia spolupráce zameranej na spoločné riešenia v oblasti životného prostredia a nízkouhlíkového hospodárstva,
6. zvyšovanie povedomia a propagácia proekologického správania obyvateľov pohraničia.

Tieto aktivity budú realizovať špecifický cieľ, ktorý sa týka budovania vzájomnej dôvery. Prehĺbenie cezhraničnej spolupráce by malo umožniť prekonať existujúce rozdiely vyplývajúce z odlišných sociálnych a kultúrnych zvykov (napr. jazykových, náboženských). Proekologické aktivity prispievajú k propagácii postojov a správania (obyvateľov a turistov) prospešných pre udržateľný manažment a využívanie prírodných zdrojov. V prípade životného prostredia je štátna hranica iba formálna prekážka, preto sú potrebné spoločné snahy o environmentálne vzdelávanie. V opačnom prípade môže mať nečinnosť na jednej strane hranice negatívny dopad na PO v druhej krajine. Znečistenie vody, ovzdušia a dokonca aj pôdy sa prirodzeným spôsobom rozširuje na celú PO.

Vďaka podpore budú môcť obyvatelia PO vo väčšej miere využívať hodnotu miesta, v ktorom bývajú. Aktivity vyvíjané v rámci programu by mali zmeniť neekologické návyky a správanie. Zvýšenie environmentálneho povedomia vytvorí príležitosť využívať výhody čistejšieho ovzdušia, vôd, lesov a pod. Pre kúpeľných hostí, turistov a osoby na pracovných cestách bude pobyt v administratívne dobre riadenej a turisticky atraktívnej PO ďalším skvalitnením súkromných a pracovných ciest.

Zlepšenie podmienok fungovania miestnych podnikov (mikro, malých a stredných) na území pohraničia vďaka uľahčeniu prístupu k inovatívnym riešeniam a podpora nadväzovania nových zahraničných kontaktov prispievajú k zvýšeniu ich rozpoznateľnosti a k zvýšeniu dopytu po nimi vytváraných výrobkoch. V dôsledku týchto aktivít s menším rozsahom sa zvýši konkurencieschopnosť PO ako celku.

Pre programy INTERACT a ESPON:

Odkaz: Článok 17(9)(c)(i)

Definícia jediného prijímateľa alebo obmedzeného zoznamu prijímateľov a postupu udeľovania

2.4.2.2 Ukazovatele

Referencia: Článok 17(3)(e)(ii), článok 17(9)(c)(iii)

Tabuľka 2: Ukazovatele výstupov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Čiastkový cieľ (2024)	Konečná cieľová hodnota (2029)
4	Interreg (c)	RCO 81	Účasti na spoločných cezhraničných akciách	Počet osôb/ účastníkov	9 100	39 200
4	Interreg (c)	RCO 87	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce	Počet organizácií	27	120
4	Interreg (c)	RCO 115	Spoločne organizované verejné cezhraničné podujatia	Počet podujatí	130	570

Tabuľka 3: Ukazovatele výsledkov

Priorita	Špecifický cieľ	ID	Ukazovateľ	Merná jednotka	Východisková hodnota	Referenčný rok	Konečná cieľová hodnota (2029)	Zdroj údajov	Poznámky
4	Interreg (c)	RCR 85	Účasti na spoločných cezhraničných akciách po dokončení projektu	Počet osôb/ účastníkov	0	2021	31 300	Centrálny teleinformačný systém 2021 / dotazník	
4	Interreg (c)	RCR 84	Organizácie zapojené do cezhraničnej spolupráce po dokončení projektu	Počet organizácií	0	2021	96	Centrálny teleinformačný systém 2021 /dotazník	

2.4.2.3 Hlavné cieľové skupiny

Odkaz: Článok 17(3)(e)(iii), Článok 17(9)(c)(iv)

Hlavné cieľové skupiny:

- obyvatelia PO, vrátane osôb ohrozených sociálnym vylúčením, napr. imigranti, osoby dlhodobo nezamestnané, seniori, osoby s postihnutím,
- kúpeľní hostia a turisti navštevujúci PO a osoby na pracovných cestách,
- podniky, predovšetkým mikro, malé a stredné.

Priamymi prijímateľmi môžu byť napr. jednotky územnej samosprávy, ich združenia, vlastníci, správcovia a prevádzkovatelia prírodných objektov a komplexov, hospodárske združenia a inštitúcie podnikateľského prostredia, vzdelávacie inštitúcie ako aj mimovládne organizácie – nadácie a združenia.

2.4.2.4 Označenie konkrétneho cieľového územia vrátane plánovaného využívania integrovaných územných investícií (IÚI), miestneho rozvoja vedeného komunitou alebo ďalších územných nástrojov

Odkaz: Článok 17(3)(e)(iv)

Aktivity sú zamerané na celú PO.

2.4.2.5 Plánované využitie finančných nástrojov

Odkaz: Článok 17(4)(e)(v)

Nepredpokladá sa využívanie finančných nástrojov.

2.4.2.6 Orientačné rozdelenie zdrojov na programy EÚ podľa typu intervencie

Odkaz: Článok 17(4)(e)(vi), Článok 17(9)(c)(v)

Tabuľka 4: Dimenzia 1 – oblasť intervencie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
4	EFRR	Interreg (c)	170 Zlepšenie kapacity orgánov zodpovedných za programy a subjektov spojených s implementáciou fondov	3 103 187,85
4	EFRR	Interreg (c)	173 Podpora inštitucionálnej kapacity orgánov verejnej moci a zainteresovaných strán s cieľom realizovať projekty a iniciatívy územnej spolupráce v cezhraničnom, nadnárodnom, námornom a medziregionálnom kontexte	4 654 000,00

Tabuľka 5: Dimenzia 2 – forma financovania

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
4	EFRR	Interreg (c)	01 Nenávratný príspevok	7 757 187,85

Tabuľka 6: Dimenzia 3 – mechanizmus územnej realizácie a územné zameranie

Číslo priority	Fond	Špecifický cieľ	Kód	Suma (v EUR)
4	EFRR	Interreg (c)	33 Nie je určené územné zameranie	7 757 187,85

3. Finančný plán

Odkaz: Článok 17(3)(f)

3.1 Finančné rozpočtové prostriedky podľa roku

Odkaz: Článok 17(3)(g)(i), Článok 17(4)(a)-(d)

Tabuľka 7

Fond	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	Spolu
EFRR <u>(cieľ územná spolupráca)</u>	17 390 306	17 738 112	18 092 874	18 454 732	18 823 827	19 200 303	19 584 309	129 284 462
Spolu	17 390 306	17 738 112	18 092 874	18 454 732	18 823 827	19 200 303	19 584 309	129 284 462

3.2 Celkové finančné rozpočtové prostriedky podľa fondu a národného spolufinancovania

Referencia: Článok 17(3)(g)(ii), Článok 17(4)(a)-(d)

Tabuľka 8

Číslo cieľa politiky	Priorita	Fond (podľa potreby)	Základ pre výpočet podpory EÚ (celkové oprávnené náklady alebo verejný príspevok)	Príspevok EÚ (a)=(a1)+(a2)	Orientačné rozdelenie príspevku EÚ		Národný príspevok (b)=(c)+(d)	Orientačné rozdelenie národného príspevku		Spolu (e)=(a)+(b)	Miera spolufinancovania (f)=(a)/(e)	Príspevky tretích krajín (pre informáciu)
					bez technickej pomoci podľa článku 27 ods. 1 (a1)	pre technickú pomoc podľa článku 27 ods. 1 (a2)		Národný verejný príspevok (c)	Národný súkromný príspevok (d)			
2	Priorita 1	EFRR		26 568 368,00	24 830 250,47	1 738 117,53	6 642 092,00	5 977 883,00	664 209,00	33 210 460,00	80%	0
3	Priorita 2	EFRR		24 616 142,00	23 005 740,19	1 610 401,81	6 154 036,00	6 154 036,00	0,00	30 770 178,00	80%	0
4	Priorita 3	EFRR		67 035 031,00	62 649 561,68	4 385 469,32	16 758 758,00	15 082 882,00	1 675 876,00	83 793 789,00	80%	0
Interreg	Priorita 4	EFRR		11 066 921,00	10 342 916,82	724 004,18	2 766 731,00	2 559 226,00	207 505,00	13 833 652,00	80%	0
	Spolu	EFRR		129 286 462,00	120 828 469,16	8 457 992,84	32 321 617,00	30 834 498,64	1 487 118,00	161 608 079,00	80%	0

4. Akcie uskutočnené na zapojenie príslušných programových partnerov do prípravy programu Interreg a úloha týchto programových partnerov pri vykonávaní, monitorovaní a hodnotení

Odkaz: Článok 17(3)(g)

Zapojenie partnerov do prípravy Programu

Prípravu Programu cezhraničnej spolupráce Interreg Poľsko – Slovensko v rokoch 2021 – 2027 iniciovali členovia MV Programu 2014 – 2020. Na základe ich rozhodnutia bola zriadená poľsko-slovenská PS zodpovedná za prípravu Programu na nové programové obdobie. Táto skupina začala pracovať v júni 2019. Na jej prácu dohliadalo poľské ministerstvo, ktoré riadi Program 2014 - 2020, v spolupráci so slovenským Národným orgánom (ministerstvom zodpovedným za programy cezhraničnej spolupráce Interreg).

Zloženie PS bolo dohnuté v súlade s princípom partnerstva a pri spoluúčasti zástupcov rôznych zainteresovaných strán. Jej členovia zastupovali poľské a slovenské verejné inštitúcie na národnej, regionálnej a miestnej úrovni. V PS sú aj sociálni a hospodárski partneri a organizácie zastupujúce občiansku spoločnosť.

V súvislosti s výberom sociálnych a hospodárskych partnerov oslovilo poľské ministerstvo poľské organizácie združujúce inštitúcie z oblasti:

- vedy a vysokého školstva,
- ochrany práv zamestnancov,
- zamestnávateľov a hospodárske organizácie,

ako aj Radu Działalności Pożytku Publicznego (Radu pre verejno-prospešnú činnosť) a požiadalo ich, aby určili zástupcov pre účasť na prípravných prácach Programu. Týmto spôsobom bolo zloženie PS rozšírené o:

- hospodárskych partnerov, zastúpených Regionálnou obchodnou a priemyselnou komorou v Bielsku-Białej,
- vedecké prostredie, zastúpené Poľskou akadémiou vied,

- organizácie odborových zväzov, zastúpené Radou celopoľského združenia odborových zväzov Malopoľského vojvodstva (Rada Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych Województwa Małopolskiego),
- zástupcov občianskej spoločnosti zaoberajúcich sa rovnosťou príležitosti a nediskrimináciou reprezentovaných Združením medzinárodných projektov „INPRO” z Rzeszowa,
- zástupcov občianskej spoločnosti zaoberajúcich sa ochranou životného prostredia, reprezentovaných Združením „EKOSKOP” z Rzeszowa.

Slovenské ministerstvo zodpovedné za zloženie svojej národnej delegácie v PS oslovilo v tejto veci slovenské mimovládne organizácie. Následne sa zloženie PS rozšírilo o ďalších sociálnych a hospodárskych partnerov: pobočku Slovak Business Agency v Prešove a občianske združenie Cyklokoalícia.

Na činnosti PS sa poradným hlasom zúčastňoval aj zástupca Európskej komisie (EK). Vypracovanie programu, jeho cieľov a stratégie podporoval tiež Spoločný technický sekretariát v Krakove a externí experti. Experti sa podieľali aj na spracovaní Sociálno-hospodárskej analýzy PO a príprave hodnotenia vplyvu Programu na životné prostredie.

Vo fáze prípravy Sociálno-hospodárskej analýzy sa uskutočnili odborné workshopy s cieľom predstaviť stav fungovania PO a vypracovať odporúčania pre proces tvorby programového dokumentu. Workshopov sa zúčastnili experti z Poľska a zo Slovenska, ktorí pôsobia v pohraničí a majú odborné poznatky alebo praktické skúsenosti v oblastiach zahrnutých v Analýze (sociálna, demografická, hospodárska oblasť, kultúrne a prírodné dedičstvo a cestovný ruch, životné prostredie a členitosť územia, doprava a komunikácie).

Svoj názor na témy, ktorým sa má venovať Program v rokoch 2021 – 2027, vyjadrili aj potenciálni žiadatelia. Prvý raz sa vyjadrili v dotazníku, ktorý im bol adresovaný v máji 2019. Otázky sa týkali o. i.: tematických oblastí budúcej spolupráce, typov projektových zámerov, potenciálu PO a jeho využitia v rámci cezhraničnej spolupráce, príkladov strategických projektov. Podľa názorov respondentov je bohatstvom pohraničia jeho komplexne chápané prírodné a kultúrne dedičstvo poskytujúce široké možnosti jeho rozvoja z hľadiska cestovného ruchu. Aby bolo možné naplno využívať bohatstvo PO, je potrebné usilovať sa o zlepšenie kvality cestnej infraštruktúry a dbať o životné prostredie. Z tohto

dôvodu považuje väčšina účastníkov prieskumu za potrebné pokračovať v spolupráci v nasledujúcich tematických oblastiach: prírodné a kultúrne dedičstvo (hlavne cestovný ruch a propagácia) a cestná infraštruktúra. Respondenti tiež uviedli, že chcú mať možnosť voľby pri tvorbe projektov, pokiaľ ide o ich typ (mäkké, infraštruktúrne, kombinované) a zameranie (turistické trasy, pamiatky, školenia, podujatia a pod.). Integrovaná propagácia značiek a produktov cestovného ruchu založených na dedičstve pohraničia a pohorí, ktoré ich spájajú, by mohla byť strategickým alebo sieťovým projektom v Programe 2021 – 2027.

Následne, v júni 2020 počas prác na Sociálno-hospodárskej analýze PO sa uskutočnil kvalitatívny výskum. Potenciálni žiadatelia mali uviesť z ich pohľadu najdôležitejšie a najpotrebnejšie témy, ktoré by mohli byť spolufinancované z prostriedkov Programu. Výskumu sa zúčastnili jednotky územnej samosprávy (vyššie územné celky, vojvodstvá, okresy, obce), jednotky podriadené samosprávam, mikro, malé a stredné podniky, mimovládne organizácie, vzdelávacie inštitúcie a vysoké školy. Potenciálni žiadatelia uviedli ako prioritné nasledujúce typy aktivít:

- ochrana prírody a biodiverzity, zelená infraštruktúra,
- rozvoj činnosti MSP a jej internacionalizácia,
- adaptácia na zmenu klímy a ochrana pred ohrozeniami spojenými so zmenou klímy a riadenie súvisiacich rizík,
- ochrana, rozvoj a propagácia hodnôt cestovného ruchu a služieb súvisiacich s cestovným ruchom.

Podobný rozsah mal tretí dotazníkový prieskum, na ktorom sa zúčastnili potenciálni žiadatelia. Tento prieskum prebehol na prelome rokov 2020 a 2021 a sledoval vplyv pandémie na možnosti a záujem predkladať žiadosti o poskytnutie finančného príspevku pre projekt a ich tematické zameranie. Napriek tomu, že pandémia nepochybne ovplyvňuje hospodárstvo a sociálny život PO, z prieskumu nevyplýval pokles záujmu o Program. Až 81 % respondentov potvrdilo, že sa plánujú uchádzať o príspevok z Programu. Viac ako polovica respondentov konštatovala, že okrem doteraz realizovaných aktivít v programe Poľsko – Slovensko nevidí potrebu zavádzať nové dodatočné aktivity ako odpoveď na následky pandémie. Ako najpotrebnejšie uviedli aktivity zamerané na hospodársky rozvoj pohraničných oblastí a predchádzanie nezamestnanosti, vrátane rozvoja cestovného ruchu,

tvorby nových ubytovacích kapacít, investícií podporujúcich rozvoj podnikania a tvorbu nových pracovných miest.

Potenciálni žiadatelia boli tiež pozvaní k účasti na verejných konzultáciách k návrhu Programu.

Na tom mieste bude uvedená informácia o verejných konzultáciách (elektronické pripomienkovanie, stretnutie na území pohraničia a pod.), ale až po ich reálnom uskutočnení

Zapojenie partnerov do implementácie, monitorovania a hodnotenia Programu

V súlade s čl. 6 všeobecného nariadenia v zložení MV nového Programu bude zaručená účasť partnerov aj z oblastí mimo verejnej správy. Jeho členmi budú poľskí a slovenskí partneri, ktorí sa podieľali na tvorbe Programu v rámci PS. Všetci členovia MV, vrátane zástupcov organizácií z mimovládneho sektora, budú mať hlasovacie právo vo všetkých záležitostiach týkajúcich sa Programu. Partnerom z mimovládneho sektora bude na posilnenie ich inštitucionálnych kapacít poskytnutá podpora napr. vo forme workshopov, školení a iných foriem výmeny skúseností.

Úlohy MV vyplývajú priamo z požiadaviek európskej legislatívy. Ich široký rozsah a hlasovacie právo pri rozhodovaní MV zaisťuje partnerom, ktorí nespádajú do verejnej správy, reálny vplyv na proces implementácie, monitorovania a hodnotenia Programu. Partneri hlasujú o. i. o postupoch platných v Programe, zúčastňujú sa na výbere projektov, sledujú a hodnotia pokrok v implementácii Programu.

5. Prístup k informovaniu o programe Interreg a jeho zviditeľňovaniu (ciele, cieľové skupiny, komunikačné kanály vrátane prípadného dosahu v sociálnych médiách, plánovaný rozpočet a príslušné ukazovatele pre monitorovanie a hodnotenie)

Odkaz: Článok 17(3)(h)

Táto kapitola určuje spôsob realizácie informačno-propagačných aktivít v Programe cezhraničnej spolupráce Interreg realizovanom v rokoch 2021 – 2027 Poľskom a Slovenskom.

Komunikačné ciele

Hlavný cieľ:

Podpora realizácie cieľov Programu v rokoch 2021 - 2027 bude zabezpečená prostredníctvom realizácie informačných a propagačných aktivít týkajúcich sa pozitívnych zmien v poľsko-slovenskom pohraničí, ktoré prebiehajú vďaka využitiu programových prostriedkov.

Program a jeho prijímatelia budú realizovať informačno-propagačné aktivity v súlade s komunikačnými cieľmi politiky súdržnosti. Budú sa zapájať aj do spoločných komunikačných aktivít na národnej a európskej úrovni.

Špecifické ciele:

- informovanie potenciálnych prijímateľov o možnostiach spolufinancovania cezhraničných projektov a ich aktivizácia pre získavanie prostriedkov,
- podpora prijímateľov počas realizácie projektov v každej fáze implementácie, vrátane realizácie informačno-propagačných aktivít,
- propagácia efektov Programu vo verejnom priestore,
- posilnenie povedomia verejnosti o pozitívnom vplyve projektov na najbližšie okolie a o pridanej hodnote Európskych fondov.

Cieľové skupiny

- potenciálni prijímatelia Programu,
- prijímatelia,
- verejnosť.

Komunikačné kanály

Program využíva o. i. tieto komunikačné kanály:

- internetová stránka Programu a inštitúcií zapojených do realizácie Programu a európskych fondov,
- sociálne siete,
- tradičné médiá (miestne a regionálne),
- informačno-propagačné podujatia,
- publikácie (vrátane on-line publikácií) a iné propagačné materiály,
- Regionálne kontaktné body, informačné body európskych fondov, sieť EuropeDirect.

Sociálne médiá budú zohrávať dôležitú úlohu pri komunikácii o Programe:

- zvyšujú počet ľudí informovaných o aktivitách Programu,
- iniciujú a rozvíjajú interakcie s používateľmi,
- majú vplyv na rozšírenie dosahu postov.

V komunikácii adresovanej prijímateľom a potenciálnym prijímateľom budú okrem iného použité:

- školenia a workshopy,
- osobné konzultácie a on-line konzultácie,
- internetové aplikácie (informačný systém na prípravu žiadostí o poskytnutie finančného príspevku a vyúčtovanie projektov, platforma na on-line komunikáciu).

V rámci informačno-propagačných aktivít Programu sa bude využívať komunikačný potenciál prijímateľov prostredníctvom:

- nadväzovania a udržiavania vzťahov s nimi,
- angažovania ich do úlohy veľvyslancov Programu a značky Interreg,
- zapojenia ich do rôznych iniciatív organizovaných a podporovaných orgánmi realizujúcimi Program.

Ukazovatele

Informačno-propagačné aktivity sa budú realizovať v súlade s komunikačnou stratégiou Programu. Miera naplnenia predpokladaných špecifických cieľov a účinnosť informačno-propagačných aktivít budú posúdené v rámci hodnotenia Programu. Ukazovatele výsledku budú merať naplnenie špecifických komunikačných cieľov Programu.

Ďalej je uvedená tabuľka s očakávanými výsledkami a ukazovateľmi, ktoré budú podrobne opísané v komunikačnej stratégii Programu.

Očakávané výsledky	Ukazovateľ výstupu
Záujem potenciálnych žiadateľov o realizáciu cezhraničných projektov	<ul style="list-style-type: none"> • počet účastníkov školení pre potenciálnych prijímateľov, • počet konzultácií poskytnutých potenciálnym prijímateľom, • počet používateľov, ktorí získali zo stránky Programu informácie o výzve, • počet používateľov, ktorí si prečítali posty týkajúce sa výzvy (dosah na sociálnych sieťach), • percentuálny podiel počtu žiadostí o poskytnutie finančného príspevku, ktoré pozitívne prešli procesom hodnotenia v pomere k celkovému počtu predložených žiadostí o poskytnutie finančného príspevku počas výzvy na predkladanie žiadostí.
Zvýšenie efektivity propagácie Programu prostredníctvom prijímateľov	<ul style="list-style-type: none"> • počet podujatí zameraných na propagáciu Programu organizovaných prijímateľmi, • počet účastníkov podujatí organizovaných prijímateľmi.

<p>Zvýšenie povedomia verejnosti o prínosoch vyplývajúcich z implementácie Programu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • počet používateľov, ktorí si prečítali posty týkajúce sa Programu a projektov (dosah na sociálnych sieťach), • počet návštev na internetovej stránke Programu a inštitúcií zapojených do implementácie Programu a európskych fondov, • počet účastníkov informačno-propagačných podujatí.
---	---

Rozpočet

Odhadovaný rozpočet na realizáciu informačno-propagačných aktivít naplánovaných v komunikačnej stratégii predstavuje približne 0,25 % - 1 % rozpočtu Programu. Sumy určené na jednotlivé komunikačné aktivity budú uvedené v ročných plánoch informačno-propagačných aktivít.

Na základe skúseností z implementácie stratégie v predchádzajúcich programových obdobiach bude významná časť zdrojov určená na komunikáciu s verejnosťou. Po schválení Programu bude pripravená internetová stránka programu - hlavný komunikačný kanál Programu. Ďalšie aktivity budú zamerané na propagáciu programu medzi potenciálnymi prijímateľmi a ich zaškolenie, ako efektívne žiadať o prostriedky Programu.

6. Údaje o podpore malých projektov vrátane malých projektov v rámci fondov malých projektov

Odkaz: Článok 17(3)(nový j), Článok 24

Časť alokácie Programu bude určená na realizáciu projektov malého rozsahu v rámci FMP (čl. 25 Interreg). FMP budú realizované v rámci dvoch priorít – 3. Tvorivé a turisticky atraktívne pohraničie (špecifický cieľ 4.6 – Zvýšenie úlohy kultúry a cestovného ruchu v hospodárskom rozvoji, sociálnom začleňovaní a sociálnych inováciách) a 4. Spolupráca inštitúcií a obyvateľov pohraničia (špecifický cieľ Interreg (c) – Budovanie vzájomnej dôvery, najmä propagáciou akcií typu aktivít „ľudia ľuďom“).

Malé projekty umožnia zapojiť do poľsko-slovenskej spolupráce široké zastúpenie miestnych komunít z územia pohraničia a podporovať iniciatívy občianskej spoločnosti. FMP budú podporovať napr. aktivity v oblasti spoznávania a kultivovania tradícií, budovania vzájomnej dôvery, zvyšovania odborných kvalifikácií, rozvíjania kompetencií potrebných na cezhraničnom trhu práce a environmentálneho vzdelávania. V oblasti cestovného ruchu bude možné v rámci malých projektov realizovať malú infraštruktúru, prepojenú s „mäkkými“ aktivitami.

Správca FMP v Programe budú subjekty, ktoré majú veľké skúsenosti s cezhraničnou spolupracou. V skupine potenciálnych prijímateľov FMP sú euroregióny: Beskydy, Karpatský a Tatry, samosprávne kraje – Žilinský a Prešovský a EZÚS – TRITIA a TATRY.

7. Vykonávacie ustanovenia

7.1. Orgány zodpovedné za programy

Odkaz: Článok 17(6)(a)

Tabuľka 9

Orgány zodpovedné za programy	Názov inštitúcie	Kontaktná osoba	E-mail
Riadiaci orgán	Minister zodpovedný za regionálny rozvoj (Poľská republika)	Rafał Baliński Riaditeľ odboru územnej spolupráce	sekretariatDWT@mfipr.gov.pl
Vnútroštátny orgán (pre prípadné programy so zúčastnenými tretími alebo partnerskými krajinami)	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa	nevzťahuje sa
Orgán auditu	Vedúci štátnej správy daní Ministerstvo financií (Poľská republika)	Dominik Zalewski Riaditeľ odboru Audytu Verejné prostriedky na	sekretariat.das@mf.gov.pl

		ministerstve financií	
Zástupcovia skupiny audítorov	Ministerstvo financií Slovenskej republiky	Alena Vidová Vedúca oddelenia ďalších programov, Odbor vládneho auditu medzinárodných fondov	info@mfsr.sk
Orgán, ktorému má Komisia poukazovať platby	Ministerstvo zodpovedné za regionálny rozvoj (Poľská republika)	Rafał Baliński Riaditeľ odboru územnej spolupráce	sekretariatDWT@mfi.pr.gov.pl

7.2. Postup na zriadenie Spoločného sekretariátu

Odkaz: Článok 17(6)(b)

Spoločný sekretariát (SpS) bude mať sídlo v Krakove. Prevádzkové náklady SpS budú financované z technickej pomoci Programu. Pre zabezpečenie riadnej realizácie úloh bude mimoriadne dôležité, aby SpS mal poľských a slovenských zamestnancov.

Konkrétne úlohy SpS budú stanovené dohodou, ktorú RO uzatvorí s Centrom európskych projektov (CEP). CEP je štátna rozpočtová organizácia podriadená ministerstvu zodpovednému za regionálny rozvoj. Bola zriadená v roku 2008 a jej hlavným cieľom je zvyšovanie efektivity využívania európskych prostriedkov. SpS funguje v rámci organizačnej štruktúry CEP.

K najdôležitejším úlohám SpS budú patriť:

- realizácia výziev na predkladanie žiadostí o poskytnutie finančného príspevku pre projekt (okrem mikroprojektov),
- poskytovanie podpory MV a pracovným skupinám zriadeným v rámci Programu,
- podpora aktivít RO spojených s implementáciou programu,
- realizácia informačno-propagačných aktivít v spolupráci s Regionálnymi kontaktnými bodmi (RKB),
- podpora vedúcich partnerov a projektových partnerov počas realizácie projektov,
- finančné a vecné monitorovanie Programu a projektov,
- identifikácia, analýza a hodnotenie rizík spojených s realizáciou Programu.

So SpS budú spolupracovať poľské RKB v rámci maršalkovských úradov (Sliezskeho, Malopoľského a Podkarpatského vojvodstva) a slovenské RKB v rámci vyšších územných celkov (Prešovského a Žilinského kraja).

Úlohou RKB bude podporovať SpS v informačno-propagačných aktivitách. RKB budú poskytovať o. i. poradenstvo pre žiadateľov a zaoberať sa propagáciou Programu.

7.3. Rozdelenie zodpovedností medzi zúčastnené členské štáty a v náležitom prípade tretie alebo partnerské krajiny a ZKÚ v prípade finančných opráv požadovaných riadiacim orgánom alebo Komisiou

Odkaz: Článok 17(6)(c)

Nezrovnalosti identifikované v jednom štáte

Ak sa nezrovnalosť vyskytne v jednom členskom štáte, finančne zodpovedný je iba tento členský štát. Ide predovšetkým o nezrovnalosti a chybovosť systému (napr. kontroly) alebo o prekročenie povolenej miery chybovosti na území členského štátu.

Nezrovnalosti identifikované vo viac ako jednom štáte

V prípade identifikovania nezrovnalostí vo viac ako jednom členskom štáte bude finančná zodpovednosť rozdelená podľa vplyvu jednotlivých faktorov na výšku korekcie.

Ak bude ťažké určiť váhu jednotlivých faktorov zapríčiňujúcich uloženie korekcie a preto nebude možné presne vymedziť finančnú zodpovednosť jednotlivých členských štátov, finančná zodpovednosť sa rozdelí medzi členské štáty pomerne k čiastke EFRR vyplatenej prijímateľom v každom členskom štáte v danom období, na ktoré sa vzťahuje audit/kontrola, napr. vo fiškálnom roku.

Nezrovnalosti ako následok rozhodnutí členských štátov

Ak budú nezrovnalosti výsledkom spoločných rozhodnutí členských štátov (aj v prípade, že nebudú naplnené ciele Programu), dôjde z dôvodu finančnej zodpovednosti k zníženiu rozpočtu Programu.

Ak nebude možné znížiť rozpočet Programu, bude finančná zodpovednosť rozdelená medzi členské štáty. Spôsob jej výpočtu bude pomerný k čiastke EFRR vyplatenej prijímateľom v každom členskom štáte v období, na ktoré sa vzťahuje audit/kontrola.

Nezrovnalosti, ktoré sú následkom rozhodnutí inštitúcií zapojených do realizácie Programu

Ak nezrovnalosti vyplývajú z činností a rozhodnutí RO a/alebo SpS, zodpovednosť bude niesť členský štát, v ktorom má svoje sídlo RO a/alebo SpS.

Iné situácie

RO a Národný orgán (NO) majú povinnosť priradiť daný prípad nezrovnalosti/danú nezrovnalosť k jednej z vyššie opísaných kategórií. V prípadoch, ktoré nie sú vyššie špecifikované, závisí metodika rozdelenia zodpovednosti od spoločného rozhodnutia RO a NO.

8. Použitie jednotkových nákladov, jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi

Odkaz: Článok 94 a 95 nariadenia (EÚ) 2021/1060

Tabuľka 10

Použitie jednotkových nákladov, jednorazových platieb, paušálnych sadzieb a financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi

Zamýšľané využitie článkov 94 a 95	ÁNO	NIE
V rámci programu sa bude od jeho prijatia využívať refundácia príspevku Únie na základe jednotkových nákladov, jednorazových platieb a paušálnych sadzieb v rámci priority podľa článku 94 nariadenia o spoločných ustanoveniach (ak áno, vyplňte dodatok 1)	<input type="checkbox"/>	<input checked="" type="checkbox"/>
V rámci programu sa bude od jeho prijatia využívať refundácia príspevku Únie na základe financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi podľa článku 95 nariadenia o spoločných ustanoveniach (ak áno, vyplňte dodatok 2)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Mapa 1. Oprávněné území Programu cezhraničnéj spolupráce Interreg

Poľsko - Slovensko 2021 - 2027



Zdroj: <https://pl.plsk.eu/o-programie#tabs-2>, <https://www.gdkia.gov.pl> , <http://ndsas.sk/>

Dodatok 1

Príspevok Únie na základe jednotkových nákladov, jednorazových platieb a paušálnych sadziieb

Vzor na predkladanie údajov na posúdenie Komisií (článok 94 nariadenia (EÚ) 2021/1060 (ďalej len „nariadenie o spoločných ustanoveniach))

Dátum predloženia návrhu	

Tento dodatok sa nevyžaduje, ak je použité zjednodušené vykazovanie nákladov na úrovni EÚ, zavedené delegovaným aktom podľa článku 94 ods. 4 nariadenia o spoločných ustanoveniach.

A. Zhrnutie hlavných prvkov

Priorita	Fond	Odhadovaný podiel celkových pridelených finančných prostriedkov v rámci priority, na ktorú sa uplatňuje zjednodušené vykazovanie nákladov, v %)	Typ/typy operácie, na ktorú sa vzťahuje		Ukazovateľ, na základe ktorého dochádza k refundácii		Merná jednotka ukazovateľa, na základe ktorého dochádza k refundácii	Typ zjednodušeného o vykazovania nákladov (štandardná stupnica jednotkových nákladov, jednorazové platby alebo paušálne sadzby)	Suma (v EUR) alebo percentuálny podiel (v prípade paušálnych sadzieb) pri zjednodušenom vykazovaní nákladov
			Kód	Opis	Kód	Opis			

B. Údaje podľa typu operácie (vyplniť pre každý typ operácie)

Bola riadiacemu orgánu pri stanovovaní zjednodušených nákladov uvedených nižšie poskytnutá podpora externej spoločnosti?

Ak áno, uveďte, o akú externú spoločnosť ide:

Áno /Nie – Názov externej spoločnosti

1.1. Opis typu operácie vrátane harmonogramu vykonávania ¹	
1.2 Špecifický cieľ	
1.3 Ukazovateľ, na základe ktorého dochádza k refundácii ²	
1.4 Merná jednotka ukazovateľa, na základe ktorého dochádza k refundácii	
1.5 Štandardná stupnica jednotkových nákladov, jednorazová platba alebo paušálna sadzba	
1.6 Suma za mernú jednotku alebo percentuálny podiel (v prípade paušálnych sadzieb) pri zjednodušenom vykazovaní nákladov	
1.7 Kategórie nákladov, na ktoré sa vzťahujú jednotkové náklady, jednorazová platba alebo paušálna sadzba	
1.8 Pokrývajú tieto kategórie nákladov všetky oprávnené výdavky na operáciu? (ÁNO/NIE)	
1.9 Metóda úpravy/úprav ³	
1.10 Overovanie plnenia poskytnutých jednotiek — opíšte, aký dokument alebo dokumenty / systém sa použijú na overovanie plnenia poskytnutých jednotiek	

¹ Predpokladaný dátum začatia výberu operácií a predpokladaný konečný dátum ich dokončenia (v zmysle článku 63 ods. 5 nariadenia o spoločných ustanoveniach).

² V prípade operácií zahŕňajúcich viacero možností zjednodušeného vykazovania nákladov, ktoré sa vzťahujú na rôzne kategórie nákladov, rôzne projekty alebo nadväzujúce fázy operácie, je potrebné vyplniť polia 1.3 až 1.11 pre každý ukazovateľ, na základe ktorého dochádza k refundácii.

³ Ak sa použije, uveďte periodicitu a stanovenie času úpravy a jasný odkaz na konkrétny ukazovateľ (prípadne vrátane odkazu na webové sídlo, na ktorom je ukazovateľ zverejnený).

<p>— opíšte, čo sa bude kontrolovať počas overovaní riadiacim orgánom a kým</p> <p>— opíšte, aké opatrenia sa zavedú na zber a uchovávanie relevantných údajov/ dokumentov</p>	
<p>1.11 Možné nevhodné stimuly, zmierňujúce opatrenia ⁴a odhadovaná úroveň rizika (vysoká/stredná/nízka)</p>	
<p>1.12 Očakávaná celková suma na refundáciu (vnútroštátna a EÚ) na tomto základe Komisiou</p>	

C: Výpočet štandardnej stupnice jednotkových nákladov, jednorazových platieb alebo paušálnych sadziieb

1. Zdroj údajov použitých pri výpočte štandardnej stupnice jednotkových nákladov, jednorazových platieb alebo paušálnych sadziieb (kto vygeneroval, zozbieral a zaznamenal údaje; kde sú údaje uchovávané; koncové dátumy; validácia atď.):

2. Uveďte, prečo sú navrhovaná metóda a výpočet na základe článku 88 ods. 2 nariadenia o spoločných ustanoveniach relevantné pre daný typ operácie:

3. Uveďte, ako sa uskutočnili výpočty, najmä vrátane všetkých predpokladov týkajúcich sa kvality alebo kvantity. V relevantných prípadoch by sa mali použiť štatistické dôkazy a referenčné hodnoty, a ak je to požadované, mali by byť poskytnuté vo formáte, ktorý Komisia dokáže použiť:

4. Vysvetlite, ako ste zabezpečili, aby do výpočtu štandardnej stupnice jednotkových nákladov, jednorazovej platby alebo paušálnej sadzby boli zahrnuté iba oprávnené výdavky:

⁴ Existujú možné nepriaznivé dopady na kvalitu podporovaných operácií, a ak áno, aké opatrenia (ako je napríklad zabezpečenie kvality) sa prijímú na zamedzenie vzniku tohto rizika?

5. Hodnotenie orgánu auditu alebo orgánov auditu týkajúce sa metodiky výpočtu, súm a opatrení na zabezpečenie overovania, kvality, zberu a uchovávanía údajov:

--

Dodatok 2

Príspevok Únie na základe financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi

Vzor na predkladanie údajov na posúdenie Komisia (článok 95 nariadenia (EÚ) 2021/1060 (ďalej len „nariadenie o spoločných ustanoveniach))

Dátum predloženia návrhu	

Tento dodatok sa nevyžaduje, ak sú použité sumy financovania na úrovni EÚ, ktoré nie je spojené s nákladmi, zavedeného delegovaným aktom podľa článku 95 ods. 4 nariadenia o spoločných ustanoveniach.

A. Zhrnutie hlavných prvkov

Priorita	Fond	Špecifický cieľ	Suma, na ktorú sa vzťahuje financovanie, ktoré nie je spojené s nákladmi	Typ/typy operácie, na ktorú sa vzťahuje		Typ/typy operácie, na ktorú sa vzťahuje	Ukazovateľ		Merná jednotka pre podmienky, ktoré sa majú splniť /výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, na základe ktorých Komisia vykoná refundáciu	Plánovaný typ refundácie a metóda použitá na refundáciu prijímateľa alebo prijímateľov
				Kód ⁵	Opis		Kód ⁶	Opis		

⁵ Odkazuje na kód pre dimenziu oblasti intervencie v tabuľke 1 prílohy I k nariadeniu o spoločných ustanoveniach a prílohe IV k nariadeniu o Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde.

⁶ Odkazuje na kód spoločného ukazovateľa, ak sa použije.

B. Údaje podľa typu operácie (vyplniť pre každý typ operácie)

1.1. Opis typu operácie			
1.2 Špecifický cieľ			
1.3 Podmienky, ktoré sa majú splniť, alebo výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť			
1.4 Lehota na splnenie podmienok alebo dosiahnutie výsledkov			
1.5 Merná jednotka pre podmienky, ktoré sa majú splniť / výsledky, ktoré sa majú dosiahnuť, na základe ktorých Komisia vykoná refundáciu			
1.6 Priebežné ciele (ak sú relevantné), po ktorých splnení Komisia vykoná refundáciu, a harmonogram refundácie	Priebežné ciele	Priebežné ciele	Priebežné ciele
1.7 Celková suma (vrátane financovania z prostriedkov Únie a vnútroštátneho financovania)			
1.8 Metóda úpravy/úprav			
1.9 Overovanie dosiahnutia výsledku alebo splnenia podmienky (ak je to relevantné, aj priebežných cieľov) — opíšte, aký dokument alebo dokumenty / systém sa použijú na overovanie dosiahnutia výsledku alebo splnenia podmienky (ak je to relevantné, aj každého z priebežných cieľov) —opíšte, ako budú vykonané overovania zo strany riadiaceho orgánu (vrátane kontrol na mieste) a kým			

<p>— opíšte, aké opatrenia sa zavedú na zber a uchovávanie relevantných údajov/dokumentov</p>	
<p>1.10 Použitie grantov formou financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi / Má grant poskytovaný zo strany členského štátu prijímateľom formu financovania, ktoré nie je spojené s nákladmi? [ÁNO/NIE]</p>	
<p>1.11 Opatrenia na zabezpečenie audítorského záznamu</p> <p>Uveďte orgán alebo orgány zodpovedné za tieto opatrenia.zodpovedný/zodpovedné za tieto opatrenia.</p>	

Dodatok 3

Zoznam plánovaných operácií strategického významu s harmonogramom – článok 17 ods. 3

Textové pole